



Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Týrané ženy a jejich výběr partnera

Vypracovala: Jana Klímová

Vedoucí práce: PhDr. Marta Franclová, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 18. 4. 2014

.....
Jméno a příjmení studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní PhDr. Martě Franclové, Ph.D. za odborné rady a za přátelský a zároveň profesionální přístup při vedení mé bakalářské práce.

Mé díky patří také všem ženám, které mi poskytly rozhovor a zároveň všem, kteří mi pomohli tyto ženy najít a oslovit.

Poslední poděkování bych ráda věnovala svým rodičům za veškerou podporu při psaní této práce i po celou dobu studia.

Abstrakt

Cílem této práce je popsat problematiku domácího násilí konkrétně násilí páchané na ženách. Zaměřuji se na kontext původní rodiny týraných žen, zejména vztah s otcem. Teoretická část popisuje domácí násilí v širším kontextu, zabývám se tématy: ženy jako oběti; gender v kontextu domácího násilí; sebehodnocení týraných žen; mýty a předsudky, typické pro problematiku domácího násilí na ženách; problematika partnerských vztahů zúžena na výběr partnera. Praktická část je věnována kvalitativnímu výzkumu, který byl realizován pomocí narativních rozhovorů podle návodu s pěti ženami, které v minulosti zažily domácí násilí od svého partnera. Cílem výzkumu je zachytit a přiblížit, s jakými pocity se týrané ženy setkávají. Dále je výzkum zacílen na to, jaký vliv má původní rodina, zejména otec na budoucí volbu násilného partnera své dcery.

Klíčová slova

domácí násilí, rodina, žena, otec, partnerský vztah, sebehodnocení, kvalitativní výzkum

Abstract

The aim of this bachelor's thesis is to describe the issue of domestic violence against women. I have focused on the context of abused women in families, especially their relationship with their father. The theoretical part describes domestic violence in a broader context. I deal with such topics as: women as victims, gender in the context of domestic violence, self-assessment of abused women, myths and prejudices that are typical regarding the problem of domestic violence against women, the issue of partner relationships, focusing on partner choice. The practical part is devoted to qualitative research which has been implemented using narrative interviews with five women who have experienced domestic violence from their partner in the past. The aim of the research is to record and approximate the feelings of the abused women. Furthermore, the research is aimed at the influence of the original family, especially the father's influence on the daughter's future choice of partner.

Keywords

domestic violence, family, woman, father, partner relationship, self-assessment, qualitative research

OBSAH

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	9
1.1 Situace v České Republice	9
2 DOMÁCÍ NÁSILÍ	10
2.1 Charakteristické znaky domácího násilí.....	10
2.2 Oběti domácího násilí	11
2.2.1 Násilí na mužích.....	11
2.2.2 Násilí na seniorech.....	12
2.2.3 Násilí na dětech	12
3 NÁSILÍ NA ŽENÁCH	14
3.1 Syndrom týrané ženy	15
3.2 Gender	15
3.3 Sebehodnocení	16
3.4 Mýty a předsudky	17
4 PARTNERSKÉ VZTAHY.....	18
4.1 Výběr partnera.....	19
4.1.1 Vzájemný vztah rodičů a jeho vliv na budoucí partnerský život dcery ...	20
4.1.2 Žena a její vztah k matce v souvislosti s budoucí volbou partnera	20
4.1.3 Žena a její vztah k otci v souvislosti s budoucí volbou partnera	21
VÝCHODISKA PRO ČÁST PRAKTICKOU.....	23
PRAKTICKÁ ČÁST.....	24
5 VÝZKUMNÝ CÍL	24
6 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	24

7	METODOLOGICKÉ POZADÍ VÝZKUMU.....	25
7.1	Metody získávání dat	25
7.2	Metoda zpracování a analýzy dat	26
7.3	Etika výzkumu	27
8	VÝZKUMNÝ VZOREK	27
8.1	Výběr výzkumného vzorku.....	27
8.2	Popis výzkumného vzorku.....	27
9	PŘÍPADOVÉ STUDIE	29
10	VÝSLEDKY VÝZKUMU	40
11	DISKUZE	42
	ZÁVĚR	44
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY	45
	SEZNAM PŘÍLOH	46

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem zaměřila na oblast násilí proto, že je toto téma v současné době čím dál více diskutované. Často se v médiích řeší otázka bezpráví, zejména ubližování slabším. Ze všech stran se na nás valí informace o násilí, čteme o něm v novinách, díváme se na něj v televizi, slyšíme ho v rádiu. Nevidíme například nic zvláštního na konverzaci, kterou zaslechneme u dvou starších kolemjdoucích, z nichž jeden říká: „To aby se člověk v dnešní době bál vycházet z domu“. Ale co násilí, které nás může potkat právě doma? Tomu už taková pozornost věnována není.

A právě to je důvodem, proč jsem se zaměřila na otázku domácího násilí. Lidé zpravidla zakročí, když na ulici vidí, jak se dva lidé napadají, ale křik ženy, který se valí od sousedů, nechají naprosto bez povšimnutí, protože to přece není jejich věc.

I přesto, že je domácí násilí celosvětový společenský problém, kterému se v posledních letech dostává zasloužené pozornosti, setkáme se i dnes s názory, že je domácí násilí problémem jen té dané rodiny a že okolí nemá právo do jejich problémů zasahovat. Opak je ale pravdou. Oběti domácího násilí totiž často nemají sílu na to, aby tuto situaci zvládly vyřešit samy. Nacházejí se v ambivalentní situaci, kdy pociťují strach z agresora, ale zároveň k němu stále chovají nějaké city. Přeci jen jde o příslušníka rodiny, ke kterému mají blízko, a proto mají sklony ho neustále omlouvat a čekají, že se situace zlepší. K tomu však dojde málokdy.

Důvodem, proč jsem téma domácího násilí v rámci své práce zúžila na násilí páchané na ženách, je to, že se právě ženy nejčastěji stávají oběťmi. Považuji tedy za důležitější, věnovat se takové skupině, u které je daný problém více rozšířený.

Problematiku domácího násilí na ženách jsem se rozhodla propojit s oblastí partnerských vztahů, konkrétně s výběrem partnera.

Zde mě zvláště zajímá, jaký má vliv kontext původní rodiny na budoucí výběr partnera. Zajíímá se zejména na vztah s otcem, protože spousta autorů odborných publikací popisuje právě vztah dcery a otce jako hlavní faktor, působící na budoucí volbu partnera. Ať už kvůli tomu, že je otec velice důležitý z hlediska budování dceřiny sebedůvěry, tak kvůli tomu, že je prvotním a nejdůležitějším mužským vzorem ve světě své dcery.

Výzkum této bakalářské práce má pak upozornit na to, jak moc je vztah s rodiči důležitý a do jaké míry dokáže ovlivnit budoucí partnerský život člověka. Dále má za cíl seznámit s pocity, se kterými se týrané ženy setkávají a přiblížit situace, kterým musí čelit.

Věřím, že mě jak postupné zpracovávání, tak výsledky této bakalářské práce, obohatí o nové informace a prohloubí ty staré a rovněž doufám, že k těmto účelům poslouží i těm, kteří si ji přečtou.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Úvod do problematiky domácího násilí

Obecně prospěšná společnost proFem (Růžková, n. d.) definuje domácí násilí takto: „Opakované násilné jednání nebo vyhrožování takovým jednáním, v jehož důsledku dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti nebo hrozí, že k němu dojde. K násilí dochází mezi osobami v rodinném nebo obdobném vztahu, které spolu často žijí ve společné domácnosti“. A právě poslední věta této definice zásadně odlišuje domácí násilí od násilí páchaného jinde.

Sociolog Richard J. Gelles (1997, in Ševčík, Špatenková & kol., 2011) považuje rodinu hned po policii a armádě za nejagresivnější skupinu ve společnosti. Buskotte (2008, 16) cituje profesora Kai Bussmana, který se vyjádřil takto: „*V naší vysoce civilizované společnosti neexistuje nebezpečnější místo, než je náš vlastní domov*“. Stejně tak další významný sociolog Anthony Giddens (1999, in Ševčík, Špatenková & kol., 2011) ve své knize „Sociologie“ uvádí, že k násilí v prostředí domova dochází statisticky mnohem častěji než venku na ulici. Je tedy pravděpodobnější, že budeme napadeni, zraněni nebo dokonce zabiti někým, kdo se nachází v našem rodinném kruhu, než někým cizím.

Nejrozšířenější formou násilí je tedy právě to domácí, které je zároveň i nejméně kontrolované a nejvíce podceňované.

1.1 Situace v České republice

Ševčík, Špatenková a kol. (2011) seznamují se sociologickými šetřeními provedenými v roce 2006, ve kterých se uvádí, že se v České republice násilí odehrává v každé čtvrté rodině. Přitom ještě na počátku devadesátých let 20. století se náš stát mohl chlubit zařazením mezi země, pro něž jako by problém domácího násilí neexistoval.

Tato situace se však začala výrazně měnit a již na konci tisíciletí se o tomto společenském problému začalo otevřeně hovořit a byla mu přiložena patřičná důležitost a zvýšená pozornost ze strany státu.

Péči o oběti domácího násilí si vzaly na starost neziskové organizace, k jejichž zásluhám připadá i povzbuzení státních orgánů k vyšší snaze a aktivnějšímu přístupu v této problematice (Ševčík, Špatenková & kol., 2011).

V České republice se samotné problematice domácího násilí věnuje obecně prospěšná společnost proFem, která se specializuje především na násilí páchané na ženách. Další neziskovou organizací, která řeší problém domácího násilí je občanské sdružení Bílý kruh bezpečí, který se zabývá pomocí obětem trestných činů, nejde tedy pouze o domácí násilí, ale o násilí všeobecně.

2 Domácí násilí

2.1 Charakteristické znaky domácího násilí

Ševčík, Špatenková a kol. (2011) stejně jako Buskotte (2008) uvádějí čtyři základní charakteristické znaky domácího násilí:

1. Prvním z nich je opakování a dlouhodobost. Aby situace v rodině mohla být označena za domácí násilí, musí být útok opakováný. Jeden útok ještě není považován za násilí, i když může být jeho začátkem.
2. Dalším znakem je stupňování (eskalace). Vše může začít urážkami, pokračovat psychickými či fyzickými napadeními a končit u závažných trestných činů ohrožujících zdraví a život.
3. Důležité je také jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné. Za domácí násilí nejsou považovány spory, kde se role násilné osoby a ohrožené osoby střídají. Nemůžeme tedy například tzv. „italskou domácnost“ považovat za místo, kde se odehrává domácí násilí.
4. Posledním znakem, který dokládá, že se jedná o domácí násilí, je neveřejnost. Vše se tedy odehrává „za zavřenými dveřmi“.

2.2 Oběti domácího násilí

Mezi nejčastější oběti domácího násilí se řadí ženy a děti. Může však nastat případ, kdy je muž obětí a žena agresorem, nebo kdy je rodič (senior) týrán svým dítětem. V této práci se zaměřuji zejména na týrané ženy a částečně také na dětské oběti. Proto bude podkapitola o dětech v domácím násilí více rozšířená a ženám v této problematice budu věnovat samostatnou kapitolu.

2.2.1 Násilí na mužích

Dlouhou dobu bylo považováno za nemožné, že by muži mohli být oběťmi domácího násilí. Jedním z hlavních důvodů, proč tomu tak bylo, je časté upozorňování feministických hnutí na systematickou nadvládu mužů nad ženami, a jestliže se na muže díváme z tohoto hlediska, jen těžko si představíme, že by mohli být oběťmi (Conwayová, 2007).

Lenz (2001) upozorňuje na tento kulturní paradox výrokem: *„bud' je někdo mužem, a pak není obětí, a naopak“* (in Buriánek, Kovařík & kol., 2006, 31)

Setkáváme se zde s otázkou genderu. Při dnešním rozdělení rolí ve společnosti jsou muži vedeni k tomu, aby stále dokazovali ostatním mužům svou ryze mužskou identitu. Typické jsou pak výroky typu: *„chlapi nebrečí, nesvěřují se se svými problémy, všechno si vyřeší sami“*, což je pak také častým důvodem, proč muži nikomu nepřiznají, že jsou týraní (Conwayová, 2007).

Dalším faktorem, kvůli kterému si společnost často nepřipouští myšlenku, že by muži mohli být od žen týraní, je fyzický vzhled. Předpokládá se totiž, že ženy mají drobnější tělesnou konstrukci než muži a nemohou tudíž mužům způsobit zranění. Ne vždy je však muž ten silnější, ať už tomu tak je kvůli zhoršenému zdravotnímu stavu, stáří, či je to dáno jen vrozenou tělesnou konstitucí a právě na tento fakt je často zapomínáno. Navíc i v případech, kdy je muž fyzicky zdatnější, může žena použít zbraň, či se uchýlit k psychickému týraní (Conwayová, 2007).

2.2.2 Násilí na seniorech

Odhalit domácí násilí páchané na seniorech je často velice těžké, už kvůli tomu, že lidé v důchodovém věku se už málokdy dostávají do společnosti jiných lidí, než jsou osoby, co o ně pečují. Většinou jsou na svých pečovateli zcela závislí a nemají proto možnost a často ani odvalu ohlásit, že jsou týráni. Obzvláště komplikované je to v případě, kdy jsou násilnými osobami jejich děti. Do hry tak vstupuje rodičovská láska, která je dalším důvodem, proč si senioři takové chování nechají líbit (Ševčík, Špatenková & kol., 2011).

Někdy také mohou pociťovat hanbu. Berou násilné chování svých dětí jako důsledek špatné výchovy a proto nechtějí, aby se o tom někdo jiný dozvěděl (Buriánek, Kovařík & kol., 2006).

Dále mají týraní senioři stejně jako dětské oběti strach ze ztráty pečovatelské, i když násilné, osoby a následného odchodu do instituce, jako je například domov důchodců, nemocnice, apod. (Ševčík, Špatenková & kol., 2011)

Ať už je však násilnou pečovatelskou osobou syn, dcera, jiný rodinný příslušník, či někdo cizí, patří senioři mezi osoby, pro které je ohlášení domácího násilí nejvíce komplikované, někdy bohužel takřka nemožné.

2.2.3 Násilí na dětech

V české společnosti se nejčastěji setkáme s názorem, že dítě je jakýmsi „požehnáním“. Je tím nejlepším, co po sobě člověk může ve světě zanechat.

I přes statistiky, které poukazují na to, že rodina je pro dítě poměrně nebezpečným místem (Lovaš, 2010), je stále rodinné zázemí nejzákladnějším a nejdůležitějším prostředím pro vývoj dítěte. Ačkoliv stejně jako u rozdělení rolí žen a mužů, ani zde není postavení dětí a dospělých vyrovnané, což je ale v tomto případě naprosto přirozené. Dospělí, rodiče jsou dětem nadřazeni a mají tudíž právo za dítě v určitých situacích rozhodovat, omezovat ho, a pokud je to nutné, tak i trestat. Ovšem i taková „moc“ nad dítětem má své hranice. Když jsou tyto hranice překročené, mluvíme pak o syndromu CAN, kterému v této bakalářské práci patří samostatná kapitola.

Vývoj dítěte však může narušit i „pouhé“ přihlížení domácímu násilí, páchaném na jednom z rodičů. Buskotte (2008) cituje odstavec 217 trestního zákona, kde stojí: *„Děti, které jsou svědky domácího násilí mezi svými rodiči, případně jinými členy rodiny, mohou být považovány jednak za nepřímé oběti domácího násilí, za děti, které jsou psychicky týrány, jednak za děti, jejichž výchova je ohrožena nežádoucími vzory chování násilného rodiče.“*

Mezi pocity a myšlenkové pochody dětí, které se potýkají s domácím násilím, pak patří zejména strach z toho, jak se bude situace dál vyvíjet. Děti neví, co mají očekávat, bojí se rozpadu jejich rodiny a případného odchodu do dětského domova. Jsou zmatené z ambivalentního chování násilného rodiče. Není jim jasné, proč je jednou zlý a jednou zase hodný. Nedokážou ani pochopit, proč druhý rodič násilného partnera neopustí. Kladou si otázku, proč se tohle všechno děje právě v jejich rodině. Zažívají pocity neštěstí, protože jim chybí pocit bezpečí a jistoty, kterou by měla rodina poskytovat. Navíc cítí zlost vůči svým rodičům. Mají vztek, že se o ně nikdo nezajímá a nestará se o ně (Buskotte, 2008).

Syndrom CAN

Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect) znamená v překladu syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

Syndrom vysoce ovlivňuje osobnost dítěte. Záleží pak na osobnostních zvláštностech daného dítěte, které buďto přispívají k závažnosti škodících aktivit (či neaktivit) dospělého nebo naopak pomáhají situaci týrání čelit (Dunovský, Dytrych, Matějček & kol., 1995).

Syndrom CAN má své formy, mezi které patří týrání, zneužívání a zanedbávání. Týrání může být tělesné, za což se považuje tělesné ublížení dítěti nebo nezabránění tomuto ubližování, nebo citové, které je definováno jako chování, které má vysoce negativní vliv na emoční vývoj dítěte. Zneužívání je vystavení dítěte pohlavnímu styku i jakékoliv pohlavní činnosti či chování. Jako zanedbávání se pak označuje nedostatek péče, který negativně ovlivňuje vývoj dítěte nebo dítě ohrožuje (Hanušová, 2006).

V důsledku zaměření se společností na problematiku domácího násilí je bohužel v současné době zaznamenán nárůst výskytu syndromu CAN. Dochází k němu zejména

kvůli vyšší míře agresivního chování obecně a přibytku dalších negativních jevů ve společnosti (Slaný, 2008).

3 Násilí na ženách

Ženy patří mezi nejčastější oběti domácího násilí. Příčinou může být rozdělení rolí ve společnosti, biologické faktory (ženy jsou často drobnější než muži), nízké sebehodnocení a jiné.

V předchozích kapitolách jsem popisovala znaky domácího násilí, mezi něž patří neveřejnost. Násilné útoky se tedy mohou odehrávat téměř kdykoliv, bez toho aniž by si toho někdo zvenčí povšiml. Ševčík, Špatenková a kol. (2011) uvádějí, že pro ženské oběti je v tomto případě charakteristické, že i kdyby někdo agresivní chování vůči nim zaregistroval, obvykle se setká s reakcí, kdy ženy násilníka omlouvají, či agresivní chování bagatelizují, nebo úplně popírají.

Mezi myšlenkové pochody žen, které se nacházejí v násilném vztahu, nejčastěji patří domněnka, že si agresivní zacházení zaslouží a zavinily si ho samy. Takové přesvědčení jim totiž neustále vštěpuje partner a není divu, že tomuto názoru ženy velice snadno uvěří, když pochází od milované osoby (Buskotte, 2008).

Při trvalejší násilné situaci mohou mít týrané ženy pocit, že je partner všudypřítomný a vševědoucí (Rubenstein, 2004 in Marvánová-Vargová, Pokorná & Toufarová, 2008), což může být jedním z důvodů, proč se žena například bojí svěřit své kamarádce, nebo zavolat na linku bezpečí, i přesto, že partner není doma a nemůže ji slyšet.

Když už si oběť připustí myšlenku, že by od agresora odešla, nastupuje další řada obav. Objevuje se zde strach z toho, že ji bude partner pronásledovat a jeho agresivní chování bude ještě více stoupat. Neposledním faktorem, který přispívá k tomu, že ženy nechtějí odejít od násilného partnera, je fakt, že nemají kam odejít a pokud ano, mají často značně omezené finanční prostředky (Ševčík, Špatenková & kol., 2011)

Přesto, že jsou myšlenkové procesy týraných žen velmi podobné, nelze popsat typickou ženskou oběť domácího násilí a je třeba přistupovat ke každé takové ženě individuálně.

3.1 Syndrom týrané ženy

Marvánová-Vargová, Pokorná a Toufarová (2008) popisují termín syndrom týrané ženy, který poprvé použila psycholožka Lenore Walkerová, aby jím mohla obsáhnout širokou škálu psychických symptomů a vzorců chování, které mají týrané ženy společné. Mezi tyto symptomy patří deprese, nízké sebehodnocení, izolace, naučená bezmocnost, vyčerpání, bolesti hlavy, znovuprožívání traumatu a spousta dalších.

Někteří autoři spojují syndrom týrané ženy s posttraumatickou stresovou poruchou, jelikož oběti domácího násilí vykazují podobné příznaky jako osoby, které zažili nějakou traumatizující událost (Marvánová-Vargová, Pokorná & Toufarová, 2008).

3.2 Gender

Když nahlédneme do historie, ať už české, či celosvětové a zaměříme se na téma rozdělení rolí ve společnosti, najdeme ženy na nižší úrovni, než muže. Ženy byly vždy brány jako majetek mužů. Tyto role nikdy nebyly vyrovnané, natož pak, aby tomu bylo obráceně. A právě to, je zřejmě hlavním důvodem toho, že si snadněji představíme scénář, kdy je žena obětí násilí a muž je agresor. Ani feministická hnutí, která nastolila rovnost mezi ženami a muži, zatím tuto představu nijak významně neovlivnila.

S tím vším souvisí také problematika genderu. Laická i odborná společnost dodnes považuje muže za přirozeně dynamického, soutěživého až agresivního. V přírodních národech však můžeme najít kmeny, ve kterých má tyto vlastnosti naopak žena a muž je ten citlivější, se smyslem pro rodinu, nosící šperky, a podobně (Valdrová, 2006).

Není tedy pochyb, že největší podíl na rozdělování mužských a ženských rolí má společnost. Osvojila si tak stereotypy, jakými je například to, že muži jsou stateční, silnější a jsou vždy vůdci a ženy jsou empatické, poslušné a jejich místo je v domácnosti. A když už tyto názory společnost vzala za své, předpokládalo se, že je takové rozdělení rolí naprosto přirozené, ačkoli tomu tak není (Valdrová, 2006).

Valdrová (2006) například uvádí výzkum vědkyně Margaret Mead, ve kterém Mead popisuje kmen Čambuli, kde mají muži a ženy role obrácené, než je tomu u nás.

Přihlížejí samozřejmě také k biologickým danostem, které obě pohlaví mají, ale zároveň uvádějí ženu jako bojovnější, výkonnější, s talentem organizovat a vést. Žena je živitelkou a určuje podobu sexuálních vztahů. Naopak muž je podle nich od přírody jemnější, citlivější, koketnější (líčí se, apod.) a má smysl pro péči o rodinu. Že genderové stereotypy nemusí být vždy pravdivé, se ukázalo i při první nebo druhé světové válce, kdy ženy bez problémů dokázaly zastat práci svých manželů, kteří museli jít bojovat.

Nelze však na patriarchálním rozdělení rolí vidět jen negativy. Výhodou vždy bylo hlavně to, že ženy měly čas na výchovu dětí. Willi (2006) si pokládá otázku, zda se dnes ženy vůbec chtějí starat o děti a současně chodit do práce. Zda nejde pouze o, podle jeho slov „vynucené osvobození“ od stereotypů a zda ženy vážně chtějí sledovat svou vlastní kariéru na úkor času stráveného s dětmi.

Ať už je však problematika genderu pojímána jakkoliv, nedá se jí odepřít, že je jednou z příčin násilí na ženách. Vedle domácího násilí se společnost potýká i s násilím etologickým. Tento pojem zavedla německá lingvistka Karsta Frank (1992, in Valdřová, 2006) a vysvětluje ho tak, že již pouhá informace, že se jedná o ženu, ovlivňuje celý úsudek o kvalitě výsledku její práce. Tento výrok potvrzuje například experiment badatelky Dale Spender z roku 1985 (in Valdřová, 2006), kdy byly učitelům rozdány práce žáků a žákyň, aniž by učitelé přesně věděli, kdo je napsal. Práce, o nichž se vyučující domnívali, že patří chlapcům, byly hodnoceny lépe. A proti této formě násilí ženy samy nemohou bohužel nic udělat.

U násilí domácího mají ženy už více možností, jak se bránit, i když taková obrana vyžaduje mnoho odvahy a úsilí.

3.3 Sebehodnocení

To, jak člověk vnímá sám sebe je jedním ze základních kamenů stavby lidské osobnosti. Vztah, který má každý z nás k sobě samému, vysoce předpovídá to, jakou podobu budou mít vztahy s ostatními lidmi. A ostatní lidé jsou také zároveň těmi, kteří mají na naše sebepojetí největší vliv.

Kuneš (2009) uvádí, že ze všech lidí okolo, kteří nám od malička nastavují takzvané „společenské zrcadlo“, prostřednictvím něhož můžeme pozorovat, jak na své okolí působíme, jsou těmi nejdůležitějšími členové rodiny.

Autor přirovnává proces utváření sebesystému k otesávání kamene. Přirovnává lidi ke kamenům, uvnitř kterých je ukryta socha. Tyto kameny jsou zprvu otesávány blízkými osobami a po čase je dláto a palička předána danému člověku, aby v pečování o svůj kámen a v něm, už z většiny odkrytou, sochu pokračoval sám (Kuneš, 2009).

Vágnerová (2008) přikládá pozitivnímu sebehodnocení veliký význam zejména při volbě partnera. Uvádí, že nízké sebepojetí může zapříčinit akceptaci násilníků, alkoholiků či jinak problematicky chovajících se mužů.

Je tedy pravděpodobné, že jen na základě zdravé sebelásky může člověk vytvářet dobré vztahy. Může být více odolný vůči násilí ze strany partnera a zároveň je pravděpodobné, že člověk, který má zdravé sebevědomí, se neuchýlí k týrání jiné osoby. Pan docent Jošt při svých přednáškách často citoval Frankla, který tvrdil, že *„láska k bližnímu musí vycházet z lásky k sobě samému, úcta k druhému musí být opřena o sebeúctu.“*

3.4 Mýty a předsudky

Stejně jako jiná společenská témata, i problematika týraných žen si s sebou nese své mýty. S těmi nejčastějšími seznamuje Buskotte (2008) a jsou jimi tyto:

1. Domácí násilí se odehrává pouze v sociálně slabších rodinách a důvodem, proč pachatelé svůj protějšek týrají, je jejich nevzdělanost. Existují však studie, které prokazují, že společenské postavení, či vzdělání nemá na výskyt domácího násilí žádný vliv.
2. Domácí násilí je záležitostí té dané rodiny a nikdo zvenčí nemá právo do toho zasahovat. Z právního hlediska je však domácí násilí stejně postihnutelné jako násilí konané na veřejnosti. I přesto však ve společnosti panuje názor, že jde u domácího násilí o soukromou záležitost, do které je lepší se nevměšovat. Tento názor zbavuje odpovědnosti, avšak zároveň způsobuje, že se pachatel cítí neohroženě a oběť se cítí nepodporována a nepochopena.

3. Alkohol je nemoc a tudíž pachatel, který vykonává domácí násilí pod vlivem alkoholu, za své činy není odpovědný. Ačkoliv je alkoholismus dalším negativním jevem a násilné chování to ještě více podněcuje, dělá z něj spousta lidí polehčující okolnost. Objevují se pak názory, že alkoholismus je nemoc a násilník tak za své chování nemůže, protože byl opilý a za normálního stavu by to jistě neudělal.
4. Muži, kteří jsou agresivní vůči svým ženám, jsou přepracovaní a „je toho na ně moc“. A žena by pak prý měla muže pochopit a ne ho ještě provokovat. Pravdou však je, že nic muže neospravedlňuje k tomu, aby se vůči své partnerce choval násilně.
5. K partnerskému vztahu zkrátka hádky a nesnáze patří. Ano, mezi malými hádkami a domácím násilím je však veliký rozdíl. Při hádce se oba partneři nacházejí na stejných pozicích a mají stejné možnosti se k problému vyjádřit. Toto vyjádření je navíc pouze slovní. Ve chvíli, kdy partner začne používat fyzické násilí, má najednou větší předpoklady k tomu, aby si prosadil svůj názor, a tím pádem už nejde o „obyčejnou hádku“.

4 Partnerské vztahy

Vágnerová (2008, 65) definuje partnerský vztah jako „*velmi důležitý prostředek osobního rozvoje mladého dospělého*“. Podle autorky se jedinec díky němu seberealizuje, lépe se poznává a rozvíjí tak intimní oblast své osobnosti.

V odborné literatuře se často ve spojitosti s partnerskými vztahy setkáme s pojmem láska. Podle Jellouscheka (2003) je láska „*vývojový proces, není to „událost“, která je najednou tady a najednou pryč*“, a na tomto procesu je zapotřebí neustále pracovat, jinak vztah nevydrží.

Venglářová (2008) nestaví lásku na stejnou úroveň jako partnerský vztah, nýbrž ji uvádí jako jeho součást, společně se zamilovaností a partnerstvím, jakožto vzájemným propojením.

Základem zamilovanosti, která je podle autorky první fází vztahu, je přitažlivost. Často se mluví o takzvaném „přeskočení jiskry“ nebo „spříznění duší“. Jde o období,

kdy člověk na svém protějšku nevidí žádné chyby, a tudíž si snadněji vytvoří k této osobě silné pouto. Láska je už klidnější stav, kde radost a spokojenost ve vztahu převládne nad prvotní vášní. A v poslední fázi nastupuje partnerství, kdy partneři už znají své přednosti i chyby a respektují je. Jde o nejvíce reálnou fázi, ve které oba partneři vědí, co od sebe navzájem mohou čekat.

4.1 Výběr partnera

Pondělíčková-Mašlová (1969) uvádí, že na výběr partnera má nejprve vliv jeho fyzický vzhled. Pro ženy jsou výrazné „mužské“ schopnosti, jako je odvaha a energie dalšími důležitými faktory, stejně jako osobní úspěch daného muže. Je třeba brát v úvahu, že tyto vlastnosti jsou podstatné zejména v mladém věku u tzv. prvních lásek.

Postupem času však nastupuje zájem o vlastnosti a rysy, které jsou více podstatné pro další život. Jednou z nich je například povaha partnera. V tomto případě nejde pouze o obecně kvalitní vlastnosti, jako je spolehlivost, pracovitost, smysl pro humor, ale hlavně o takové, které vyhovují vlastní vytvořené představě o ideálním partnerovi. Tuto představu formuje většinou rodinné zázemí, ve kterém žena vyrůstá a jde často o nevědomý proces. Dále autorka považuje za důležité sladění zájmů a osobních zaměření obou partnerů (Podělíčková-Mašlová, 1969).

Vágnerová (2008) rovněž popisuje několik faktorů, které ovlivňují volbu partnera a jsou jimi tyto:

1. Obecné, sociokulturně podmíněné normy – model partnerského vztahu, vyzdvihovaný v médiích, současný ideál, tradice.
2. Náhodné vlivy – na výběr partnera má vliv například to, v jaké životní fázi se člověk nachází, existují situace, při kterých je jedinec více nakloněný tomu, najít si partnera, než jindy, je to například období po rozchodu, kdy je pak člověk ochotný slevit ze svých nároků a přijmout tak partnera, který by jinak jeho požadavky nesplňoval. Může však dojít i k opačnému efektu a to narůstání nároků na budoucího partnera.
3. Individuální preference – většinou vyplývají z osobnostních rysů, předchozích zkušeností. Můžeme se zde ale setkat i s vědomým či nevědomým výběrem partnera na základě podobnosti s rodiči, nebo naprosté odlišnosti od rodičů.

4. Partnerský vztah rodičů – jedinec si vybírá partnera s určitými projevy chování na základě zkušeností se vztahem svých rodičů.

4.1.1 Vzájemný vztah rodičů a jeho vliv na budoucí partnerský život dcery

Venglářová (2008) tvrdí, že si jedinec do budoucích vztahů přenáší způsoby chování, které si osvojil ve své původní rodině. Vzájemný vztah rodičů je pro dítě jakousi šablonou toho, jak má partnerský vztah vypadat.

Pondělíčková-Mašlová (1969) uvádí, že pokud žena vyrůstá v harmonické rodině, je pravděpodobné, že bude hledat partnera, který má podobné vlastnosti, jako její otec a zároveň se v budoucím vztahu bude chovat jako její matka.

Podobně uvažuje Riemann (2009), který tvrdí, že v případě, kdy má před sebou dítě od malička dobrý vzor, má budování představy o budoucím partnerovi značně ulehčené. Je-li však vystaveno například narušenému partnerskému vztahu mezi rodiči, může být značně ovlivněna jeho důvěra v partnerství. Když pak tímto způsobem dítě zklame jeho první vztahový model, je o to těžší vytvořit si obraz ideálního partnera a je potom pravděpodobné, že pokud mají rodiče vztah konfliktní, jejich dítě si tento vzorec vezme za příklad, není to však pravidlem.

Stejně tak Leman (2000) považuje vztah otce a matky za velice důležitý. Podle autora si žena vytváří očekávání ohledně svého budoucího partnera podle toho, jak otec jedná s její matkou. Bude-li tedy otec na matku křičet, nebo ji bude bít, pro dceru posléze nebude nic nepřijatelného, když s ní stejně tak bude jednat i její partner.

4.1.2 Žena a její vztah k matce v souvislosti s budoucí volbou partnera

Novák (2008, 9) se o vztahu mezi matkou a dcerou vyjadřuje takto: „*Vztah matky a dcery určuje jejich život a jejich život určuje jejich vztah*“. Tato na první pohled složitá věta nastiňuje, jak důležitou roli v životě dcery její matka hraje. Matka a dcera znamenají podle autora jedna pro druhou zdroj pochopení, vzájemného souznění, ale také soužení.

Ještě do nedávna spousta odborníků souhlasila s tím, že budoucí chování dítěte, ať už dobré, či špatné, závisí zcela na matce. Dnes už si uvědomují, že matka není jedinou ústřední osobou v životě jedince, stále je však jednou z nejdůležitějších. Tento fakt potvrzuje přítomnost tzv. attachmentu, čili základní vazby mezi matkou a dítětem, která má vliv na základní důvěru jedince (Papalia & Olds, 1990).

Cloud a Townsend (2003, 9) se o vztahu s matkou vyjadřují takto: *„Kvalita vašeho vztahu s matkou neovlivňuje jen to, co se odehrává mezi ní a vámi, ale také se výrazně dotýká všech ostatních oblastí vašeho života“*. Matka má podle autorů vliv nejen na naše budoucí vztahy, ale také na to, jak dokážeme zvládat neúspěch a obtížné životní situace. Pomáhá nám také vytvořit emocionální IQ, které posléze ovlivní, jak úspěšní budeme v práci a v lásce. (Cloud & Townsend, 2003)

A stejně jako otec, i matka má vliv na dceřino sebehodnocení. Macek a Lacinová (2006) tvrdí, že matčina emoční vřelost a zájem o dceru je důležitý pro posílení sebedůvěry.

4.1.3 Žena a její vztah k otci v souvislosti s budoucí volbou partnera

Existují různé teorie o tom, zda si ženy vybírají partnera podle matky či podle svého otce. Moje bakalářská práce staví základy na předpokladech, že působení matky může ovlivnit, jak se její dcera bude v budoucích vztazích chovat, ale právě otec ovlivňuje to, jakého partnera si najde.

Riemann (2009) popisuje biografické kořeny, které předurčují výběr partnera. Jde o volbu protějšku podle toho, jak na nás působily osoby druhého pohlaví v dětství. Pokud s nimi máme příjemnou zkušenost, je pravděpodobné, že si budeme hledat jim podobného partnera. Pokud tato zkušenost byla negativní, budeme se snažit najít protějšek, který má přesně opačné vlastnosti, než dané osoby z dětství.

Leman (2000) uvádí, že *„vztah ženy k otci více než cokoliv jiného ovlivňuje její vztah k jiným mužům – k nadřízeným, spolupracovníkům, podřízeným, synům, manželovi, ...“*.

Corneau (2007, 43) rovněž přikládá veliký význam ve výběru budoucího partnera rodiči opačného pohlaví. Popisuje, jak mohou negativní zážitky s otcem dívky ovlivnit: *„Trauma způsobené otcem je pro ně traumatem vztahovým, citovým. Nejsou si jisty, zda se pro ně ve světě najde nějaký muž, a jeho hledání se pro ně proto stane*

prvořadou záležitostí“. A právě to často vede k tomu, že si takové dívky ve vztahu nechají líbit různé nepříjemnosti, protože jsou přesvědčeny, že si jiného partnera nenajdou.

Norwoodová (2010) se věnuje tématu „nezdravé rodiny“, kdy si žena v budoucnu vybírá problémové partnery právě kvůli tomu, jak na ni působila rodina. Nejčastěji se autorka opět zaměřuje na otcův vliv. Jestliže se otec nechoval láskyplně a měl k tomu ještě problémy s alkoholismem, agresí, apod. je pravděpodobné, že si dcera později najde podobného partnera. Od malička jí totiž provází pocity, že svou láskou otce napraví. Že když bude dělat všechno, co může a ještě něco navíc, otec uvidí, že jí na něm záleží a přestane pít, nebo se přestane chovat násilně. A v budoucnu si pak nevědomě vybírá partnery, kteří ji potřebují stejně tak, jako její otec a které už určitě svou láskou „vyléčí“, když se jí to u otce nepovedlo.

Ženy, které trpí nedostatkem otcovské pozornosti a lásky často ví, jak například dosahovat úspěchu, ale zato velmi těžko navazují vztahy. Od malička se touží otci zavděčit a získat si jeho lásku tím, že budou úspěšné, ale vzhledem k tomu, že jejich snahu otec málokdy ocení, nabývají pocit, že nemají žádnou hodnotu (Leman, 2000).

Výzkumy ukazují, že to, jakou otec věnuje své dceři pozornost, vysoce ovlivňuje její sebedůvěru (Lennart Forsman, 1989 in Leman, 2000).

Norwoodová (2010, 18) navíc uvádí, že *„bolestné zkušenosti s dětstvím nás často podvědomě vedou k tomu, že si v životě vytváříme podobné situace a snažíme se je zvládnout“.* Jestliže tedy otec v dětství nereagoval na potřebu lásky, je možné, že si žena v budoucnu najde stejně tak nedostupný protějšek a bude se snažit tentokrát „boj o lásku“ vyhrát.

Tuto kapitolu bych chtěla uzavřít citátem od Johna Sinora: *„Je jistě pro muže obdivuhodné, brát svého syna na ryby, v nebi je nicméně speciální místo pro otce, kteří berou svoji dceru na nákupy“.*

Východiska pro část praktickou

V teoretické části této bakalářské práce jsem seznamovala s problematikou domácího násilí zúženého na násilí na ženách a dále s oblastí partnerských vztahů, která byla zaměřena na výběr partnera.

Na základně poznatků z odborné literatury jsem v teoretické části zmínila, že výběr partnera mimo jiné často ovlivňuje původní rodina ženy a to buďto vzájemný vztah rodičů, vztah s otcem, či vztah s matkou. Na vztah s otcem jsem se zaměřila nejvíce, jelikož je to ústřední téma mé práce.

V praktické části tedy budu nejpodrobněji zkoumat právě tento vztah, ale nevynechám ani faktor matky a vzájemný vztah rodičů, jelikož jsou to rovněž faktory podstatné. Také se v ní budu věnovat otázce problematických partnerských vztahů jako takových, zejména se zaměřím na opakovaný výběr násilného partnera v životě ženy.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Výzkumný cíl

Zatímco cílem teoretické části této bakalářské práce bylo seznámení s oblastí domácího násilí a posléze oblastí výběru partnera, ovlivněného původní rodinou, výzkumná část se zaměřuje na propojení těchto dvou témat a poukázání na souvislosti.

Cílem výzkumné části mé práce je tedy popsat problematiku domácího násilí na ženách v souvislosti s původní rodinou těchto žen. Zároveň se výzkum zaciluje na přiblížení pocitů, se kterými se tyto ženy potýkají a na zprostředkování hlubšího vhledu do daného tématu.

6 Výzkumné otázky

Pro výzkumnou část mé bakalářské práce byly stanoveny výzkumné otázky. Při formulaci těchto otázek jsem vycházela z výzkumných cílů. Tyto otázky tvořily návod pro narativní rozhovor, který jsem s respondenty vedla.

VO1: Jaký vztah měli mezi sebou rodiče ženy, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

VO2: Jaký vztah s matkou měla žena, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

VO3: Jaký vztah s otcem měla žena, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

VO4: Jak vypadaly ostatní partnerské vztahy ženy, která byla v jednom z nich vystavena domácímu násilí?

7 Metodologické pozadí výzkumu

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila výzkum kvalitativní. Creswell (1998 in Hendl, 2005, s. 50) definuje kvalitativní výzkum takto: „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy testů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“.

Při kvalitativním výzkumu je člověk zkoumán ve všech možných rozměrech a v celé své šíři a cílem je pochopit všechny tyto rozměry ve všech vzájemných návaznostech a souvislostech (Ferjenčík, 2000).

Data jsou v kvalitativním výzkumu nenumerická. Nejde zde o získání číselných údajů nebo testování prognóz, nýbrž o rozvinutí teorií a odhalení nových pohledů na věc (Walker, 2013).

S kvalitativním výzkumem je spojováno několik přístupů, které jsou považovány za základní a mají tak v této oblasti své ustálené místo. Mezi ty nejzákladnější se řadí i případová studie, která je nejvhodnější pro výzkum, který je součástí mé bakalářské práce.

V případové studii jde hlavně o podrobné studium jednoho případu nebo několika málo případů. Je zde sbíráno velké množství dat od jednoho nebo několika málo jedinců. Důležité je zachycení složitosti případu a popis všech vztahů v jejich celistvosti.

Předpokládá se, že detailním prozkoumáním jednoho subjektu porozumíme lépe ostatním podobným případům (Hendl, 2005).

7.1 Metody získávání dat

Podle Hendla (2005) existují tři metody získávání dat. Jsou jimi kvalitativní dotazování, pozorování a dokumenty a fyzická data. Výběr metody pro sběr dat pak záleží na tom, jakou informaci chce výzkumník dostat, od koho ji bude získávat a za jakých okolností se tak bude dít.

Já si pro svou bakalářskou práci vybrala metodu kvalitativního dotazování, konkrétně narativní rozhovor podle návodu.

Při narativním rozhovoru je subjekt vybídnut ke zcela volnému vyprávění svého životního příběhu. Je zde důležité vyprávění o celém životě, bez ohledu na výzkumnou otázku (Hendl, 2005).

Já jsem se v tomto případě nezaměřovala na celý životní příběh, ale na dvě rozsáhlé etapy, kterými jsou dětství a partnerský život.

Vlastní rozhovor je rozdělen na čtyři fáze, kterými jsou stimulace, kdy jde hlavně o získání respondentovy důvěry, dále samotné vyprávění, po němž následuje kladení otázek pro vyjasnění nejasností a zobecňující otázky (Hendl, 2005).

7.2 Metoda zpracování a analýzy dat

Veškerá data byla upravena procesem transkripce. Rozhovory byly nejprve nahrávány na diktafon a následně doslovně přepisovány do písemné podoby. Poté byla veškerá jména osob, měst a různých zařízení nahrazena fiktivními jmény a stejně tak byly pozměněny osobní údaje, které by mohly jakýmkoliv způsobem pomoci v identifikaci daných osob.

V další části procesu zpracování dat byly vymazány přebytečné informace, které nesouvisí s tématem výzkumu, ale tak, aby jejich odstranění nepozměnilo daný příběh. Stejně tak byla vynechána tzv. „parazitická slova“ či „slovní vata“ a to kvůli lepší srozumitelnosti a přehlednějšímu zpracování výsledků.

V příloze je však přiložen jeden celý rozhovor, který jsem nechala zcela doslovně přepsaný, jelikož odstranění slovní vaty by si s sebou v tomto případě vzalo i atmosféru celého rozhovoru, která se z delších pomlček a parazitických slov dá poměrně snadno vycítit a kterou je v tomto případě, podle mého názoru, užitečné zažít.

V upravených rozhovorech jsem následně vyhledala odpovědi na výzkumné otázky a vyvodila závěry, se kterými budu seznamovat v dalších kapitolách.

7.3 Etika výzkumu

Při realizaci výzkumné části bakalářské práce jsem provedla veškerá etická ošetření. Respondentkám byl předložen k podpisu informovaný souhlas, který je také součástí příloh této práce. Ještě před podepsáním tohoto formuláře byly účastnice informovány o průběhu a okolnostech výzkumu a souhlasily s účastí.

Stejně tak byly poučeny o tom, že mohou kdykoliv ukončit svou účast ve výzkumu, popřípadě při nechtěném sdělení nějaké informace mohou požádat o to, aby tato informace nebyla nikde zveřejněna.

Dále byly respondentky obeznámeny se zásadou anonymity. Nemusely tedy sdělovat své jméno ani jiná osobní data. Žádná z mých respondentek tuto možnost nevyužila, dokonce mi většina z nich řekla, že by jim nevadilo, kdybych jejich jméno zveřejnila, přesto jsem je však poučila, že všechny informace tohoto typu budou změněny či vymazány.

8 Výzkumný vzorek

8.1 Výběr výzkumného vzorku

Pro výběr výzkumného vzorku jsem použila metodu prostého záměrného výběru. Vybírají se tak potenciální účastníci, kteří jsou pro účely výzkumu vhodní a zároveň souhlasí s účastí (Miovský, 2006).

Tyto respondenty jsem vybírala podle předem stanovených kritérií, která vypadala takto: respondent souhlasí s účastí na výzkumu, je plnoletý, je pohlaví ženského a tato žena v minulosti byla nebo stále je obětí domácího násilí ze strany svého partnera.

8.2 Popis výzkumného vzorku

Výzkumný soubor původně tvořilo 7 žen, které byly v minulosti oběťmi domácího násilí ze strany partnera, z nichž jsem vybrala 5 případů, které byly z hlediska informací, zásadních pro výzkum, nejbohatší.

Nejmladší z těchto žen je 33 let a nejstarší 66 let. Průměrný věk účastnic je 47,8 let. Všechny tyto ženy mají děti, z nichž čtyři ženy je mají s násilným partnerem.

Žádná z nich v současné době nežije ve vztahu, kde by se vyskytovalo domácí násilí, z čehož dvě ženy žijí bez partnera.

Výzkumný vzorek charakterizuje tabulka č. 1.

Tabulka č. 1 – Popis výzkumného vzorku

Fiktivní jméno ženy	věk ženy	děti s násilným partnerem	děti s nenásilným partnerem	současný stav
Karolína	40	3	0	zadaná
Jarmila	66	2	0	rozvedená
Zita	33	0	2	vdaná
Martina	58	2	1	vdaná
Slávka	42	1	0	svobodná

9 Případové studie

Paní Karolína

Karolíně je 40 let. Má 3 děti, dceru se svým prvním manželem a dva syny se svým druhým manželem, se kterým už je také rozvedená. Před několika lety trpěla silnými depresemi, které, podle jejích slov, „léčila“ alkoholem. Několikrát se v té době pokusila o sebevraždu. Poté se začala léčit se schizofrenií a poruchou osobnosti.

Tvrdí o sobě, že je stále naivní, jako byla v mládí a že snad ani nepatří do téhle doby, ale spíše někam do pohádky.

Často opakovala, že nechce, aby to vypadalo, že všechno svádí na muže, že sama taky nebyla pořád úplná světice a nadělala se spousty chyb, za které se stydí, ale ví, že je nezmění.

Vzájemný vztah rodičů

Karolíniny rodiče se hodně hádali, přičemž důvodem jejich hádek byl většinou otcův alkoholismus. Matka prý otci stále balila kufry. K této situaci se Karolína v rozhovoru vyjádřila takto: „... já jsem furt brečela, ale jenom z toho důvodu, že jsem říkala, že půjdu s taťkou, jestli ho mamka vyhodí, že půjdu s ním, protože by se uchlastal a to jsem jako dítě nechtěla jako... že se o něj budu starat, protože jsem věděla, že on prostě pít nepřestane, tak, že prostě musí u něj někdo být...“.

Při jedné takové hádce dokonce matka chtěla skočit z okna, otec jí v tom však stihl zabránit. Tento zážitek byl pro Karolínu velkým traumatem.

Matka se však i přes všechny hádky s otcem nechtěla rozvést, Karolína uvádí, že důvodem byla její sestra, ale ještě více sama Karolína, protože stále plakala, že nechce, aby k rozvodu rodičů došlo. Jednoho dne si prý zřejmě rodiče vše vyříkali a od této chvíle matka tvrdila, že měli s otcem nejšťastnější období, které však po dvou letech skončilo rozvodem.

Co se týče domácího násilí, tak to se ve vztahu rodičů neobjevovalo. Jeden druhého nikdy neuhodil, padaly jen urážky a nadávky, ale z obou stran. Karolína

dokonce tvrdí, že matka byla „generál“, který všechno řídil a otec byl spíše „podpantoflák“.

Vztah s matkou

S matkou měla Karolína po celé dětství vztah dobrý, s výjimkou toho období, kdy matce přisuzovala vinu za zneužití otcem (popis této situace je uveden níže).

Od té doby, co si Karolína uvědomila, že vinu nese otec, si s matkou velice rozumí a vzájemně se navštěvují.

Vztah s otcem

Karolínin otec byl alkoholik. Když měl vyzvednout dcery ze školky, byl často tak opilý, že na to zapomněl. Karolína v rozhovoru popisuje jednu takovou situaci: *„... on pro nás měl přijít do školky a vůbec nepřišel a učitelka nás vedla domů a on šel úplně opilej, že nemohl ani chodit no a učitelka nás teda dala jemu, přitáhli jsme domu a musely jsme ležet, protože mamka byla v práci a měla odpolední, tak že se o nás bude starat táta, ale on si šel radši na to pivo a na nás zapomněl, takže my jsme potom musely s ním ležet a čekat, až mamka přijde z práce...“.*

Co se týče fyzických trestů, tak měl otec na Karolínu a její sestru připravené dudky, kterými je trestal, když něco provedly. Karolína uvedla, že je takhle mlátil jen v případě, že si to opravdu zasloužily, protože něco provedly, dá se ovšem říct, že tresty byly zbytečně kruté a nepřiměřené.

Zhruba do svých 13 let měla Karolína s otcem dobrý vztah, byla prý jeho mazel. Ve svých třinácti letech však byla otcem zneužita. Sama tento zážitek popisuje takto: *„... on si mě spletl s mámou, byl opilej a prostě mě ošahával, jako na prsa a i jako na spodek no a v ruce jsem držela jako... jeho přirození a já vůbec nevěděla, co držím, co to je, prostě jsem byla ještě dítě takže jsem... to tak nějak nechápala...“.*

Po incidentu se Karolína před otcem velmi styděla, ale její vztah k němu zůstal poměrně stejný, jelikož za celý hrůzný zážitek obviňovala svou matku. Byla toho názoru, že si vedle otce měla lehnout matka a neměla tam nechat ležet ji.

V dospělosti si už Karolína uvědomila, že za vše může jen otec sám a společně s ním i jeho kladný vztah k alkoholu a od té doby se s ním nestýká.

Popis partnerského života

Za svůj život měla Karolína čtyři vztahy, které označuje jako vážné. O panenství přišla tak, že byla znásilněna.

Všem svým partnerům byla věrná, s výjimkou partnera č. 2, kterého podváděla s muži, kteří na ní byli hodní, protože si myslela, že se jim musí nějak odvděčit za to, jak hezky se k ní chovají a za prostředek takové odměny považovala sex.

Partner č. 1

Ve vztahu s prvním partnerem se objevovalo násilí psychické (zakazování, omezování, vyhrožování, nadávky) i fyzické (bití, znásilňování). Narodila se zde první Karolínina dcera, která byla důvodem svatby, stejně tak i důvodem následného rozvodu, jelikož se Karolína bála, že jí partner vážně ublíží či snad zabije. Manžel měl problémy s alkoholem, stejně jako Karolínin otec.

Partner č. 2

Ve druhém vztahu bylo násilí psychické (dělání schválností, řešení pseudoproblémů, utrácení peněz a v důsledku toho živoření) a fyzické (znásilňování, ohrožování nožem). Zde se narodili dva synové, ke kterým se však partner choval dobře, na rozdíl od Karolíniny dcery z předchozího manželství, kterou bil. Manžel měl problém s gamblerstvím, což bylo hlavním důvodem rozvodu.

Partner č. 3

Třetí vztah měla Karolína s mužem, kterého poznala v psychiatrickém ústavu. Popisuje ho jako velice hodného člověka. Měl však opět problémy s alkoholem.

Partner č. 4

V tomto partnerském vztahu žije Karolína nyní a je velice spokojená. Neshledává na partnerovi žádné chyby.

Paní Jarmila

Jarmile je 66 let. Má dva syny, s jejichž otcem je rozvedená a v současné době žije sama.

Často o sobě během rozhovoru tvrdila, že není moc chytrá žena, ve smyslu toho, že s muži neumí komunikovat a že se neumí přetvařovat. Také uvedla, že jí vždy chybělo sebevědomí, ale uměla to skrýt a před ostatními vypadala naopak sebejistě. Nízké sebehodnocení bylo dobře zřetelné při rozhovoru, kdy několikrát zmínila, že není hezká, štíhlá, chytrá a podobně.

Také ji dost ovlivnilo to, že se měla narodit jako kluk a celá rodina jí to od dětství připomínala.

Vzájemný vztah rodičů

Jarmiliny rodiče se často a hodně hádali. Většinou, když všechny děti odešly z domu a zůstala zde jen Jarmila. O rozvodu však i přes četné neshody ani jeden z rodičů nepomýšlel. Zde se však každá otázka na rodiče stočila k odpovědi, která zahrnovala pouze matku. Více mi tedy Jarmila o vztahu rodičů nesdělila.

Vztah s matkou

S matkou od malička Jarmila příliš dobrý vztah neměla. Sama říká, že si vztah k ní srovnala až teď, ve svých 66 letech. V rozhovoru uvádí různé věty, které jí matka říkala, jako například: „*Když ses narodila, mělas takovou velikou plešatou palici, dala si mi zabrat, jo a nenažraná jsi byla furt, krmili jsme tě z flašky od piva*“, nebo: „*Když jsi v noci řvala, tak jsem do toho kočáru kopala, div jsi nevylítla, až jsi tu hubu zavřela*“. Jarmila si tyto řeči své matky velice vyčítala, přitom si je vědomá toho, že za to nemohla. Sama tvrdí, že za matkou pořád chodila a podvědomě hledala nějaký způsob, jak by si ji udobřila.

Teď má matka Alzheimerovu chorobu a Jarmila se o ni chodí starat, společně s ostatními sourozenci. Stále ji však matka uráží a nechová se k ní hezky.

Vztah s matkou tedy zřejmě neměl a nemá na Jarmilin život příznivý vliv.

Vztah s otcem

O otci Jarmila tvrdí, že byl kamarádský a všichni ho měli rádi. Moc se o ní prý nestaral, stejně jako matka, jelikož byla spousta práce a nebyl čas si hrát s dětmi. Občas otec Jarmile řekl, že měla být kluk a také jí říkal ošklivou přezdívkou, kterou kdosi z její rodiny vymyslel.

Co se týče násilí, tak to se ve vztahu otce a Jarmily nevyskytovalo. Otec ji zbil jen jednou a to si prý zasloužila, jelikož kousla svou starší sestru.

Na rozhovoru s Jarmilou bylo zvláštní, že když jsem se snažila dostat informace o otci, prohodila o něm pouze pár vět a vždy plynule přešla ke vztahu s matkou.

V současné době je již její otec po smrti.

Popis partnerského života

Jarmila měla za celý život jen jeden vztah, který označuje jako vážný. Trval 31 let a skončil rozvodem, k němuž podal návrh manžel. Jarmila tvrdí, že sama by návrh na rozvod nepodala.

V tomto vztahu se objevovalo psychické násilí (nadávky, urážky, vyhánění z domu, dělání schválností, vyhrožování) a fyzické násilí pouze v malé míře, jelikož partner byl invalidní a neměl dostatek síly a zároveň byl od Jarmily o necelých pět let mladší. Jediným fyzickým aktem, ke kterému tedy v tomto vztahu došlo, bylo cloumání, či shoení na gauč. Partner měl velice kladný vztah k alkoholu, což bylo podle Jarmily důvodem, proč se násilí objevilo a začalo se stupňovat.

Jarmila sama říká, že vždy vyhledávala konfliktní muže.

Paní Zita

Zitě je 33 let. Je vdaná a má se současným partnerem dva syny. Společně s manželem přemýšlí ještě o dalším vlastním dítěti a také o adopci. S výjimkou období, kdy žila v násilném vztahu, měla vždy zdravé sebevědomí.

Tvrdí o sobě, že když si něco předsevzala, tak to vždy dokázala. Od malička jí také vadilo, když si někdo dovoloval na slabší a vždy se sama takového člověka zastala, i když byla kolikrát ještě slabší než on.

Vztah rodičů navzájem

Ve vztahu Zitiných rodičů se objevovalo fyzické domácí násilí. Otec matku bil. Zita říká, že mezi nimi byl vždy hlavně tělesný nepoměr, kdy byl otec o hodně větší a robustnější než matka. Když byla Zita přibližně ve druhé třídě základní školy, chtěla matka požádat o rozvod, kvůli tomu, aby otec už dál neubližoval dětem, ale Zita jí přesvědčila, ať to nedělá, protože o otce nechtěla přijít.

I přesto, že se v Zitině původní rodině objevovalo domácí násilí, tvrdí, že když to srovná s některými jinými, tak vyrůstala v harmonické rodině.

Vztah s matkou

Matka byla pro Zitu vzorem správného chování a to především v tom, jak jí a její sestru bránila před útoky otce. I přesto, že byla mnohem drobnější než on, vždy se před něj postavila, když chtěl dcery uhdit a bránila mu v tom. Zita o těchto situacích promluvila takto: „... když třeba tatka se rozzuřil na mě nebo na segru a už jako na nás šel, tak ona s tou malinkou postavičkou křičela: nešahej na ní, a vždycky tam stála vepředu...“. Zita sama uvádí, že kdyby byla v takové situaci, chovala by se stejně jako její matka. Stejně jako v dětství, i dnes má Zita se svou matkou bezproblémový vztah.

Vztah s otcem

Zitin otec byl agresivní a objevovalo se zde z jeho strany násilí jak vůči matce, tak vůči dětem. I přesto ho Zita brala jako vzor svého budoucího partnera, zejména

kvůli jeho pracovitosti a fyzickému vzhledu. V rozhovoru tuto situaci popsala takto: „*Tak táta nás taky dost často bil, docela nás řezal, takže ho беру jako pracanta, ale přísnýho a tenkrát bych řekla, že byl docela i jako raplík, že dost často nás bouchnul, dost často nás zmlátil nějakým páskem nebo něco, taková trošku ta agresivita, ta tam byla.*“ Tyto tělesné tresty prý nepřicházely jen tak, většinou si je Zita i její sestra zasloužily, ale mohly by, podle Zity, být mnohem mírnější.

Stále ale Zita opakovala, že je pro ni otec vzorem, podle kterého si vybírala následné partnery. Zároveň si od něj převzala různé vzorce chování, které se jí líbily a které sama praktikuje ve svém životě.

V dnešní době s ním má hezký vztah, otec jí pomáhá hlídat děti, často spolu diskutují, i když prý podle něj jsou jen jeho názory ty pravdivé a ty Zitiny jsou vždy trošku mimo.

Popis partnerského života

Zita měla za svůj život tři vztahy, které označuje jako vážné.

Partner č. 1

První partner byl bezproblémový, Zita ho popisuje jako velice hodného. Důvodem rozchodu bylo postupné vzdalování názorů a Zitino přestěhování se do jiného města.

Partner č. 2

V tomto vztahu se objevovalo násilí psychické (zakazování, omezování, urážení, podezírání, nadměrná žárlivost, vyhrožování) i fyzické (bití, nepouštění do bytu). Násilí zde přetrvávalo i po rozchodu, kdy ji partner neustále kontaktoval a zakazoval jí stýkat se s jinými muži. Vše skončilo až po Zitině odstěhování zpět do rodného města.

Partner č. 3

Ve vztahu s třetím partnerem Zita žije do dnes, má s ním dva syny a je velice spokojená.

Paní Martina

Martině je 58 let. Je vdaná, má dceru a syna z předchozího manželství a jednu dceru se současným partnerem.

Před tím, než potkala násilného partnera, byla prý zdravě sebevědomá, ale od té doby své sebevědomí už zpět nenabyla. Při rozhovoru často kladla důraz na to, že pochází z milující rodiny a že ji nikdy nenapadlo, že na světě může být někdo tak zlý, jako její první násilný partner.

Vztah rodičů navzájem

Vztah Martiných rodičů byl podle jejího názoru velice hezký. Rodiče se k sobě chovali s úctou a velmi láskyplně. Martina si vzpomíná pouze na jeden případ, kdy se její rodiče pohádali. Jinak se vždy na všem bez problémů domluvili. Otec byl často velmi nerozhodný, chodil si proto k matce pro radu. Ta byla hlavou rodiny, která rozhodovala, jak se co udělá.

Vztah s matkou

Matku Martina popisuje jako hodnou a starostlivou. Bývala sice přísná, ale spravedlivá. Martina se k matčině výchově vyjadřuje takto: *„Když jsme něco udělaly špatně, tak jsme dostaly pár facek, nebo když jsme nechtěly pomoci hned, docela jsme byly vyceповaný...“*.

V dospělosti Martina stále chodila matce pomáhat, vařit a starat se o ní, když už nebyla schopna vše zvládnout sama. Dnes je již několik let po smrti.

Vztah s otcem

O svém otci tvrdí, že byl hodný, ale zároveň si svých dcer moc nevěšimal. Martina si nepamatuje, že by si s ní samotnou někdy hrál, protože měl vždy v oblibě to nejmladší dítě a Martina si pamatuje až období, kdy už si hrál s její mladší sestrou.

Martina byla od otce zbita jen jednou a to prý zaslouženě, jelikož šla ven, nikomu nic neřekla a celá rodina o ní měla strach.

Jediná věc, kterou Martina na svém otci vidí negativně je to, že mu vždy záleželo na okolí víc, než na vlastních dětech. Popisuje reakci otce, kdy byla těhotná se svým (později násilným) partnerem, měla si ho vzít a přitom už cítila, že v tom vztahu něco není v pořádku. Radila se tehdy s otcem, co má dělat a jeho odpověď zněla: *„Žádný takový, támhle jedna rozveděna (sestra se tenkrát v té době rozváděla), tady druhá svobodná matka, co tomu řeknou lidi, vezni si ho a chod' z baraku!“*.

Martina otci navíc zazlívá, že své dcery nechválil. Tuto situaci Martina popsala takto: *„...on nás taťka nikdy nepochválil. Oni se mu třeba líbily tlustý a nám říkal, že jsme žebračky, vždycky byl nadšenej z těch cizích, né z nás...“*

Vztah s otcem však celý život Martina považuje za bezproblémový. V současné době trpí otec Alzheimerovou chorobou a Martina se o něj společně s ostatními sestrami stará.

Popis partnerského života

Martina ve svém životě prožila 2 vztahy, které popisuje jako vážné. Uvědomuje si však, že když vezme v úvahu i ty ne příliš vážné vztahy, vybírala si často problematické partnery. Zmínila se o jednom, který měl sklony k pronásledování, jiný byl zase ve vězení. K ostatním se už nevyjadřovala.

Partner č. 1

V prvním vztahu se objevovalo násilí psychické (zakazování, omezování, vyhrožování, nadměrná žárlivost, dělání schválností) i fyzické (bití, znásilňování). Narodily se zde dvě děti, dcera a syn. Manželství vzniklo kvůli otěhotnění. Po sedmi letech Martina podala žádost o rozvod, kvůli strachu o zdraví a život dětí.

Partner č. 2

S tímto partnerem Martina žije do dnes. Má s ním dceru. Jako problém v tomto vztahu uvádí partnerův kladný vztah k alkoholu. Jinak ho ale popisuje jako hodného, pracovitého muže. Zvláště oceňuje to, jak dobře se stará nejen o vlastní dceru, ale i o dvě Martiny děti z předchozího manželství.

Paní Slávka

Slávce je 42 let. Má jedno dítě s předchozím partnerem. V současné době žije sama a je spokojená. Do dospělosti vcházela bez sebevědomí, které si začíná budovat až teď, po odloučení od násilného partnera.

V dětství byla prý rebel. Vyrůstala hodně o samotě, protože se s nikým v rodině neztotožňovala. Dále o sobě tvrdí, že je empatická, benevolentní, má své morální zásady, které nikdy nepřekročí a snaží se ve všem najít spravedlnost a neobviňovat okolí.

Vztah rodičů navzájem

Se Slávčiným biologickým otcem měla matka bezproblémový vztah. Poté si našla nového partnera, který ji stejně jako Slávku ponižoval, urážel, zneužíval její dobrotivost, nechával se obškakovat, apod. Slávka tuto situaci popisuje následovně: „... mamku vlastně otčím zneužíval úplně šíleným způsobem. Ona vlastně pracovala, ona byla nemocná hodně, ale i v důchodu pracovala, aby vůbec bylo na živobytí, všechno investovala do té rodiny a on vlastně nepracoval, nic nedělal, nechal se obškakovat, prostě pán domu...“. Slávčin otčím byl také silný alkoholik.

Vztah s matkou

Matku popisuje jako velice hodnou, ale prostou. Snažila se Slávce nahradit pravého otce jiným mužem, ale nevybrala příliš šťastně.

Slávce vadilo, co všechno si matka nechá od partnerů líbit a říkala si, že nikdy nebude jako ona, což se nakonec nestalo. Zde jsou její slova: „...hrozně mi vadilo, jakej mamka je trpitel a říkala jsem si, že já v životě taková nebudu a vlastně jsem žila ten život úplně totožnej jako ona...“

Vztah s otcem

Slávka má dojem, že vztah s otcem byl hezký, bohužel si to příliš nepamatuje, jelikož v jejích devíti letech zemřel na rakovinu. To byl prý začátek jejího traumatu.

Následně si Slávky matka našla nového partnera, který byl alkoholik. Slávka tedy zbytek dětství strávila v jeho přítomnosti, kde byla velice utiskovaná a ponižovaná. Otčím společně se svým synem z předchozího manželství ji neustále dávali najevo, že je méněcenná. Často jí prý označovali jako „rebela“, který se proti všemu vzpírá a nespolupracuje. Také se často naváželi do jejího vzhledu.

V devatenácti letech Slávka opustila domov s pocitem, že si nikdy nenajde partnera. O dalších pocitech, které jí otčím a jeho syn vnucovali, promluvila takto: „... odcházela jsem s tím, že jsem úplně nemožná, neschopná, ošklivá, tlustá a já nevím, co všechno, hloupá a že v životě o mě nikdo nezakopne, protože jsem moc hádavá, jako tím, jak jsem bojovala za práva té maminky a tak...“. Dnes se Slávka s otčímem nestýká.

Popis partnerského života

Slávka prožila tři partnerské vztahy, které označuje za vážné. Dodala, že hodně těžko navazovala známosti, protože byla zakomplexovaná a velice se styděla.

Partner č. 1

Tento vztah byl podle Slávky slovně naprosto šílený, s partnerem si vůbec nerozuměla, ale z nějakého důvodu se bála z tohoto vztahu odejít. Nakonec se Slávce podařilo vztah opustit, ale i po rozchodu ji partner stále pronásledoval a stýkal se s její matkou, která si ho oblíbila. Vše ustalo, až když si Slávka našla partnera č. 2.

Partner č. 2

Vztah s tímto partnerem byl bezproblémový, ale později se jejich životy nedaly časově skloubit dohromady, proto došlo k rozchodu.

Partner č.3

V tomto vztahu se objevovalo násilí psychické (omezování, nadávání, urážení, ponižování, vydírání, vyhrožování) i fyzické (bití, sexuální týrání). Slávka chtěla od tohoto partnera několikrát odejít, ale on ji vždy přemluvil, aby ve vztahu s ním pokračovala. Zde se narodil jeden syn. Partner měl zvýšenou toleranci k alkoholu a marihuaně. Nakonec Slávka vztah ukončila díky podpoře lidí v okolí.

10 Výsledky výzkumu

VO1: Jaký vztah měli mezi sebou rodiče ženy, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

Z pěti žen v mém výzkumu měla pouze jedna možnost celé dětství pozorovat fungující a láskyplný vztah mezi svými rodiči.

U všech ostatních probíhaly časté hádky, v jejichž důsledku jedna žena dokonce viděla matčin pokus o sebevraždu. Ve dvou případech byly ženy svědkem domácího násilí, z čehož jednou šlo o fyzické a v druhém případě o psychické.

VO2: Jaký vztah s matkou měla žena, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

Většina žen v mém výzkumu uvedla, že vztah s matkou byl téměř bezproblémový a během rozhovoru se jejich tvrzení potvrdilo.

V jednom případě měla žena se svou matkou krátké období, kdy si nerozuměly, jelikož dcera převáděla vinu za zneužití otcem na matku, ale vše si později uvědomila a vztah s matkou byl opět v pořádku.

Pouze u jedné ženy v mém výzkumu se ukázal vztah s matkou jako velice problematický. Zde bylo zejména psychické násilí ze strany matky, jehož následky si tato žena nese po celý svůj život v podobě velmi nízkého sebevědomí. Zároveň však jde o ženu, kterou její otec občas zesměšňoval a nejevil o její výchovu příliš velký zájem.

VO3: Jaký vztah s otcem měla žena, která je v dospělosti vystavena domácímu násilí ze strany partnera?

Většina žen při rozhovoru uvedla, že vztah s otcem byl nějakým způsobem problematický. Objevily se zde problémy s alkoholem, násilí jak fyzické, tak psychické, zneužití, zesměšňování. Byl zde zaznamenán ale i ne příliš velký zájem o výchovu dcery, který se vedle již zmíněných problémů může zdát nepatrný, i přesto

však může tento nezáměr ovlivnit zejména sebehodnocení dané ženy. Je ale dobré brát v úvahu, že jde o subjektivní pocit respondentek.

Ve dvou případech si ženy samy uvědomují, že tento vztah nebyl v pořádku. I přesto ale jedna z nich stále vědomě bere otce za svůj vzor, i přesto, že je násilný. I když dvě ženy uvedly, že byl jejich vztah s otcem bezproblémový, postupně se v rozhovoru objevily informace, které nasvědčovaly tomu, že i když otec nebyl násilný, neměl většinou čas se o dceru starat. V jednom případě si otec dcery příliš nešímal a zajímal se spíše o syny a v případě druhém to bylo podobně a navíc ještě otec dceru občas zesměšňoval, společně s ostatními členy rodiny, místo toho, aby se jí zastal.

V jednom případě žena popisuje vztah s otčím, se kterým žila až od devátého roku života a kde se vyskytovalo psychické násilí.

VO4: Jak vypadaly ostatní partnerské vztahy ženy, která byla v jednom z nich vystavena domácímu násilí?

V mém výzkumu dvě ženy zažily domácí násilí opakovaně, přičemž nyní je jedna z nich sama a druhá tvrdí, že má v současnosti už fungující vztah.

Jedna žena z mého výzkumu měla za celý život pouze jeden vztah, nelze tedy posoudit, zda by se domácí násilí opakovalo i s ostatními partnery.

Většina žen zažila kromě vztahů, ve kterých se vyskytovalo domácí násilí i takové, které sice byly nenásilné, ale byly zde problémy s partnerovým alkoholismem, nedají se tedy označit za zcela fungující.

V jednom případě žena zažila domácí násilí pouze v jednom ze svých vztahů. Všechny ostatní byly bez problémů.

11 Diskuze

Výsledky výzkumu vypověděly o tom, že může existovat souvislost mezi vztahem s rodiči a následným výběrem násilného partnera. Výzkum také poukázal na to, jak je otec v životě dcery důležitý. Tuto skutečnost zdůrazňuje odpověď jedné respondentky, která svého otce vidí jako vzor svého budoucího partnera, navzdory tomu, že ji nepřiměřeně trestal a bil její matku. Na případu jiné ženy je však také vidět důležitost matky, kdy se jí daná respondentka snažila zavděčit a najít si k ní cestu i přesto, že na ni byla matka zlá. Podle mého názoru, navzdory mému očekávání, neovlivňuje budoucí volbu násilného partnera pouze vztah s otcem, ale vztah s oběma rodiči. Uvědomuji si ale, že může jít také pouze o náhodu, že se žena ve svém partnerském vztahu setká s domácím násilím a nemusí této situaci předcházet žádná traumatická zkušenost z dětství, či narušené vztahy s rodiči.

Zásadní otázkou je míra otevřenosti respondentek. Domácí násilí je velice citlivé téma a stejně tak je i nepříjemné mluvit o negativních zážitcích s rodiči. To je hlavní důvod toho, že mohou být výsledky mírně zkreslené. Společnost nás vychovává k tomu, abychom své rodiče ctili, i v desatero božích přikázáních najdeme „cti otce svého, i matku svou...“ a pokud se tímto přikázáním chceme řídit, je potom těžké si přiznat, nebo dokonce přiznat někomu jinému, že jsme v tomto příkazu selhali. Je tedy možné, že respondentky popisovaly vztah s rodiči lepší, než doopravdy byl, jen kvůli slušnému vychování. Stejně tak ho ale mohly popisovat i jako horší, kde může být důvodem například nižší frustrační tolerance, či příliš negativistický pohled na různé situace.

Dalším důvodem nízké míry otevřenosti mohl být i můj věk v porovnání s věkem respondentek. Někomu nemusí být příjemné říkat příliš intimní věci o tolik mladšímu člověku. Stejně tak mohlo být důvodem i málo času na vytvoření potřebného důvěrného vztahu s respondentkami. S čímž souvisí také ostych, který mohly respondentky při rozhovoru pociťovat, a proto mohly určité informace zatajit.

Je zde možné i zafungování obranných mechanismů, v rámci kterých respondentky mohly určité situace vytěsnit či racionalizovat.

Beru tedy v úvahu, že výpovědi respondentek nemusí být úplně pravdivé a jsou velice individuální, tudíž výsledky tohoto výzkumu nemusí být aplikovatelné na širší populaci.

Dalším důležitým faktem, který je třeba brát v úvahu je to, že způsob, kterým byla vychovávána generace žen, které se účastnily mého výzkumu, je z velké části odlišný od způsobů výchovy, které jsou upřednostňované dnes. Lidé v dnešní době mají na své děti většinou více času, než měli tehdejší rodiče, kteří museli pracovat od rána do večera, aby svou rodinu uživil. Stejně tak se za ta léta značně omezily fyzické tresty, které dříve byly naprosto normální a přirozené. Tyto faktory tedy mohou hrát svou roli v tom, že rodiče (zejména otcové) o respondentky v dětství nejevili příliš zájem. Podobně ani nepřiměřené tělesné tresty nemusejí být znakem otcovi nadměrné agresivity, ale pouze charakteristikou výchovy tehdejší doby.

Dalším faktorem, který nelze opomenout je to, že jsem se při rozhovorech zaměřovala na dvě oblasti, kterými je vztah s rodiči v dětství a posléze na partnerský život v dospělosti, neptala jsem se však na vztahy se sourozenci, se spolužáky, spolupracovníky, ani na žádné jiné kritické momenty v životě respondentky, které by nezapadaly do zmíněných dvou oblastí. Je tedy možné, že volbu násilného partnera ovlivnil nějaký jiný faktor, který v rozhovoru nebyl zmíněn. Mohlo to být například nízké sebevědomí v důsledku šikany ve škole, špatné vztahy se sourozenci, či ovlivnění osobou, která byla pro respondentku významná, ale nenacházela se v rodinném kruhu. Tyto faktory by však mohly být východiskem pro vznik nového šetření v oblasti domácího násilí.

Na tuto bakalářskou práci by bylo možné také navázat šetřeními, která by mohla zkoumat vliv sebehodnocení týraných žen na jejich volbu partnera, nebo by se mohla více zaměřovat na vztah s matkou, či vztah obou rodičů navzájem.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou domácího násilí na ženách zúženého na výběr partnera v kontextu původní rodiny těchto žen, zejména vztahu s otcem. Cílem práce bylo seznámit s problematikou domácího násilí, zachytit důležitost rodinného zázemí v dětství a přiblížit, jak spolu tyto dvě oblasti souvisí.

Teoretická část se věnovala popisu a charakteristice domácího násilí, jeho znaků a popisu obětí. To vše bylo doplněno kapitolou o ženách v kontextu domácího násilí, na níž navazoval popis problematiky genderu a sebehodnocení, jelikož se jedná o oblasti, které spolu úzce souvisejí. Dále se teoretická část zabývala oblastí partnerských vztahu, konkrétně volbou partnera v souvislosti se vztahem s rodiči. Zde bylo nejvíce prostoru věnováno vlivu otce.

Praktická část obsahovala kvalitativní výzkum, tvořený narativními rozhovory. Tento výzkum byl zaměřen na popis kontextu původní rodiny ženy a následného domácího násilí ze strany partnera. Na základě kvalitativní analýzy bylo odpovězeno na výzkumné otázky. V diskuzi byl výzkum zhodnocen a bylo uvedeno i doporučení pro další šetření.

Za výstup této bakalářské práce považuji zejména zprostředkovaný vhled do dané problematiky. Výsledky poukazují na to, že původní rodina může mít silný vliv na budoucí výběr násilného partnera. Korespondují tedy s odbornou literaturou. Výsledky kvalitativního výzkumu ukázaly zejména to, že každý případ je velice individuální a že je vždy potřeba posuzovat jedince v kontextu celého dosavadního života.

Zpracování této bakalářské práce pro mě bylo velikým přínosem. Práce na teoretické části významně rozšířila a prohloubila mé dosavadní teoretické znalosti. Realizaci kvalitativního výzkumu považuji za obohacující, z hlediska toho, že jsem měla možnost procvičit si komunikaci o velmi citlivých tématech. Zároveň jsem si uvědomila, kolik duševní síly a odvahy je potřeba mít ke zvládnutí tak náročných situací, jakou je domácí násilí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

- 1) Buriánek, J., Kovařík, J., Zimmelová, P., Švestková, R., & kol. (2006). *Domácí násilí: Násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton
- 2) Buskotte, A. (2008). *Z pekla ven: Žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press
- 3) Cloud, H., Townsend, J. (2003). *Prosím Tě, mami: jak nás ovlivnily naše matky*. Praha: Návrat domů
- 4) Conwayová, H. L. (2007). *Domácí násilí: Příručka pro současné i potenciální oběti*. Praha: Albatros
- 5) Corneau, G. (2007). *Anatomie lásky: vztahy otec-dcera, matka-syn a jejich vliv na budoucí partnerské vztahy*. Praha: Portál
- 6) Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., & kol. (1995). *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada
- 7) Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál
- 8) Hanušová, J. (2006). *Násilí na dětech: Syndrom CAN*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí
- 9) Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál
- 10) Jellouschek, H. (2003). *Pravidla lásky*. Praha: Portál
- 11) Kuneš, D. (2009). *Sebepoznání: Psychoterapeutické principy a postupy*. Praha: Portál
- 12) Leman, K. (2000). *Na otci záleží*. Praha: Návrat domů
- 13) Lovaš, L. (2010). *Agresia a násilie*. Bratislava: Ikar
- 14) Macek, P., Lacinová, L. (2006). *Vztahy v dospívání*. Brno: Barrister & Principal
- 15) Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., & Toufarová, M. (2008). *Partnerské násilí*. Praha: Linde
- 16) Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada
- 17) Norwoodová, R. (2010). *Ženy, které milují příliš*. Praha: Motto
- 18) Papalia, D. E., Olds, S. W. (1990). *A child's world: infancy through adolescence*. Palatino: York Graphic Services
- 19) Pondělíčková-Mašlová, J. (1969). *Když dívka dospívá*. Praha: Avicenum

- 20) Riemann, F. (2009). *Schopnost milovat*. Praha: Portál
- 21) Růžková, N. (nedat.). *Domácí násilí*. Získáno 14. dubna 2014 z <http://www.profem.cz/clanek.aspx?a=55>
- 22) Slaný, J. (2008). *Syndrom CAN, syndrom týraného dítěte*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě
- 23) Ševčík, D., Špatenková, N. (2011). *Domácí násilí*. Praha: Portál
- 24) Vágnerová, M. (2009). *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum
- 25) Valdřová, J. (2006). *Gender a společnost*. Ústní nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně
- 26) Venglářová, M., (2008). *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada
- 27) Walker, I. (2013). *Výzkumné metody a statistika*. Praha: Grada
- 28) Willi, J. (2006). *Psychologie lásky: Osobní rozvoj cestou partnerského vztahu*. Praha: Portál

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Informovaný souhlas

Příloha č. 2 – Doslovný přepis rozhovoru

Příloha č. 1 – Informovaný souhlas

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra pedagogiky a psychologie
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice**

Informovaný souhlas

pro výzkumný projekt: Týrané ženy a jejich výběr partnera

období realizace: 1. 1. 2014 – 25. 4. 2014

řešitelé projektu: Jana Klímová

Vážená paní,

obracím se na Vás se žádostí o spolupráci na výzkumném projektu, jehož cílem je popsat problematiku domácího násilí na ženách v souvislosti s původní rodinou těchto žen. Výzkum bude proveden metodou rozhovoru. Pokud s účastí na projektu souhlasíte, připojte podpis, kterým vyslovujete souhlas s níže uvedeným prohlášením.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném projektu. Řešitelka projektu mě informovala o podstatě výzkumu a seznámila mě s cíli, metodami a postupy, které budou při výzkumu používány. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou použity jen pro účely výzkumu a že výsledky výzkumu mohou být anonymně publikovány.

Měla jsem možnost vše si řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit, měla jsem možnost se řešitelky zeptat na vše, co jsem považovala za pro mě podstatné a potřebné vědět. Na tyto mé dotazy jsem dostala jasnou a srozumitelnou odpověď. Jsem informována, že mám možnost kdykoliv od spolupráce na projektu odstoupit, a to i bez udání důvodu.

Tento informovaný souhlas je vyhotoven ve dvou stejnopisech, každý s platností originálu, z nichž jeden obdrží moje osoba a druhý řešitel projektu.

Jméno, příjmení a podpis řešitele projektu: _____

V _____ dne: _____

Jméno, příjmení a podpis účastníka v projektu: _____

V _____ dne: _____

Příloha č. 2 – Přepis rozhovoru

Paní Karolína – 40 let

Tak nejprve bych se chtěla zeptat, jaký jste měla dětství, jaký byl zejména Váš vztah s otcem?

Tak, můj vztah s otcem... no... eh... byl... já sem byla jeho mazlíček, když sem byla malá, tak sem byla jeho mazel, jenomže do doby, kdy mi bylo nějakých 13 let, tak on si mě spletl s mámou, byl opilej a prostě mě ošahával, prostě tohleto, víte, jako na prsa a i jako na zadek no a v ruce sem držela jako ... jeho přirození a já vůbec nevěděla prostě co držím, jako co to je, jako prostě sem byla ještě dítě takže jako sem... to tak nějak jako nechápala a tohleto. A druhý den mi bylo strašně hrozně trapně před nim a já sem obviňovala z toho mamku, protože, že si nelehla jako... vedle něho, ale prostě že si lehla jako na tu jinou půlku jako postele jo... No a prostě až teď v dospělosti sem pochopila, že vlastně mamča za nic nemohla, že prostě... za to si moh sám jako a ten alkohol, že ho to neomlouvá, prostě, že se takhle jako zachoval no... A od té doby máme vztahy prostě takový jako žádný, já se s ním nestýkám, ani sem nejezdí, no jako, když táta přijede jako, eh, k sestře, no a jako já se mu nemůžu podívat ani do vočí, nic jako jo...

No a potom sem si našla vlastně partnera, kterýho sem si pak vzala. My sme teda spolu chodili, eh, rok a půl, ale už jako za to choze.. během toho chození jako mě mlátil, jenomže, já sem prostě ho tak milovala, že sem mu to vždycky odpustila no a pak vlastně, eh, sem otěhotněla asi takovým způsobem, že já mám 3. ledna narozeniny a von pro mě přijel a vzal si mě jako k rodičům no a tam sme se jako pomilovali a von to schválně prostě jako do mě jako... no... já nevím, jak to mám říct slušně... no a prostě pak mi řekl, že se se mnou rozchází jo... Jenže já sem potom asi za měsíc zjistila, že sem v jiným stavu, tak teda naši začali dělat prostě, eh, svatbu, jako jeho rodiče a moje rodiče jo, jako že to bylo, jako že tenkrát byla ještě trochu jako doba, že, eh, matky bez otce, že je to tak jako, se na to dřív dívali jako ne moc hezky, takže sme se brali především jako kvůli tady tomu jako no...

No, byla sem s ním do doby, než se narodila dcera. My sme, my sme takhle, že jo, dostali byt a ten byt, ten byl o něco menší, tak sme ho, eh, si prostě vyměnili s našima, protože von dělal pod stejnou fabrikou jako můj táta jako jo, no a tak sme to všechno přestěhovali, tohlencto, bylo třeba jako práce, jenže von seděl v hospodě a pak mu nebylo dobře, tak sem říkala: „tak hlídej aspoň“, to už byla narozená dcera a, eh, já říkám, ať jí jako hlídá a že pudu malovat a takový věci jako bílit teda, no jenomže pak sem slyšela... dlouho sem neslyšela jakože by plakala nebo něco, no a šla sem, jenom takový jako z povzdálí a šla sem se podívat jako do pokoje a ona měla na sobě štos prostě plín, eh... jako na hlavičce, jako tohlencto a von spal no, tak já sem jí, defakto ona by se mi udusila, tak sem prostě jako ty plíny jako vodhodila, tohlencto a vona teda lapala už po dechu jo jako že tohlencto, noo a... My sme se pak přestěhovali jako do jinýho města a tam prostě to mlácení bylo furt jako jo... eh... prostě třeba za blbosti, že sem mu dala polívku, která byla z předešlýho dne, tak mi prostě vypálil, jako prostě, joo, prostě facku a tak... A když, eh, mě mlátil, eh, nebo do mě kopal a prostě, jednou se mi stalo, nebo takhle, že sem měla malou na ruce a von do mě jako začal kopat a a mlátit mě a tohlencto, tak sem byla ráda, že prostě sem držela tu malou a jenom sem se prostě jakoby aby mi nespada jako, abych jí nezabila jako jo... Tak to byl takovej ten první popud, k tomu, že už jako nerozhoduju za sebe sama, že sem byla hloupá, že prostě sem se nechala bít, jako od něj, i když sme spolu chodili a prostě sem pořád sem si myslela, že se prostě změní, když se narodí to dítě, takže bude jinej a že se změní. Jenomže opak byl pravdou jako jo, prostě, tohlencto, takže, pak teda když už sem rozhodovala za tu dceru, tak prostě sem vod něj jako vodešla... protože sem se bála, že mi jednou tak ublíží a já jí jako upustim a zabije si mi jako jo... takže to byl ten hlavní ,tonhlencto, takovej problem no, nebo rozhodnutí jako proč sem... se s ním vlastně rozvedla...

A rozvod probíhal v pořádku?

Noo, rozvod, potom, když sem se s ním vlastně jakoby rozešli jako tohlencto, tak on od tý doby začal prostě krást a takový věci a a byl pomalu víc v kriminále než, eh, na svobodě jo, tohlencto, občas jako napsal mi nějaký ty dopisy, asi dva nebo tři, nějaký takový trošku jako výhružný jo jako, ale ne moc, protože oni to tam cenzurujou jo,

tohlencto, takže jako, eh... Dcera ta se s ním chtěla taky sejít, jenomže se ho bála, tak tak nakonec ona ho ani nestihla jako poznat, protože on už tady není jako jo, jeho přešel vlak... tohlencto, minulej rok, tohlencto... takže už jako nežije, což tohle... No a... eh... takže jako dcera vlastně vlastního tátu nepoznala no...

A bojoval on o dceru, když jste se rozváděli? Chtěl jí dostat do péče?

No, to chtěl dřív, před tím rozvodem, noo, to, než se rozhodlo vlastně ke komu pude, jak je soud ne a nejdřív se musí určit komu pudou děti do péče, tak, eh, to sme teda měli a on teda tam prostě mě pošpinil, že se nestarám o dceru no a kdosi cosi, tak jak to bejvá a že jako bude chodit do práce a o dceru mojí se bude starat jeho sestra, já říkám, tak jako proč jako by to tak mělo bejt, jako že by se o ní stejně nestaral on, tak teda jako samozřejmě do péče jsem dostala jako dceru já a on měl platit alimenty jo, todlencto, který stejně neplatil jako jo, takže, takže... jako asi takhle no a a ...

A jak dlouho jste spolu teda byli od svatby?

Od tý svatby sme spolu byli půl roku? Půl roku, protože to sem byla ještě těhotná a odešla sem od něj, když bylo, eh, dceři půl roku, šest měsíců, když jí bylo, tak sem od něj odešla, kvůli tomu, aby aby něco se nestalo tý dceři, protože byl jako opravdu... jednou teda, jednu takovou věc, jako, že taky jako jí hlídal nějakou chvíli a a, eh, to byla v peřince ještě a on na ní napřáhl takhle jako rukou prostě pěstí, protože brečela, ona byla trošku jako takový zlobivý miminko, no a, eh, on prostě tou pěstí jako na ní jako namířil a řekl jako, prostě, sprostý slovo jako, ty píčo jedna malá, tady budeš furt řvát a takhle ne, tak to když sem slyšela, tak sem si jí hned vzala jako jo a tak sem jí ukonejšila, protože já sem lítala vlastně vařit, plíny žehlit, takže prostě to bylo, sem lítala od vaření, praní, jo, tohlencto a když sem chtěla, aby mi trochu pomoh, tak to vždycky dopadlo takovýmhle způsobem, že se zachoval vždycky, eh, že sem se bála, že jí něco udělá jako jo, no, tak takhle asi...

A jak to vypadalo, když jste spolu začínali chodit? Byl na Vás ze začátku hodnej?

Byl, to byl opravdu hodnej jako no no no, to nemůžu říct jako jo, že, eh, byl, fakt sem ho, prostě já sem ho hrozně milovala, jo, byl opravdu takovej jako pozornej, milej, jo jako tohlencto, eh, nemůžu si jako, nemohla sem si, nevím, jak dlouho to trvalo jo, to už se nevzpomínám a jako todle, ale jako byl jako milej, no, ale třeba, ono to pak začalo, třeba sem si toho měla všímat dřív, že když sme spolu chodili, tak on mi zakazoval se malovat, jo jako a, eh, já nevím prostě kouřit a takový jo jako todle a tím to vlastně jako začalo, jo a a já sem říkala, že třeba jako když sme někam šli, tak tam obdivoval třeba jako holky, který sou pěkně namalovaný a takhle jo a já sem nesměla prostě jo, prostě sem se, prostě jako mi to zakázal no, tak sem se nemalovala, protože prostě mi to zakázal, tak sem to nedělala no... no a... taky když sem byla těhotná, teda teď sem si vzpomněla s tou dcerkou, tak mě i jako znásilňoval... todle jo jako, když sem se jako jednou naštvála, tak sem prostě řekla: „no tak si posluž“ no a to sem teda dostala jako prostě od něj, jako že sem si to vůbec dovolila říct a jako že s ním nechci jako souložit... protože to sem byla těhotná a člověk prostě... jo, jako může se to jako při těhotenství, ale člověk taky nemá furt chuť jo, nebo jako rozumíte, jakože takhle no a nejhorší pro mě teda zážitek byl, jako že mě jako znásilnil jako do konečnicku jako jo, to bylo něco hroznýho jako pro mě, takže jako to sem prostě, to byla asi moje největší bolest jako, víte jako, že, no, je to možná trapný, že to takhle říkám, ale takhle to prostě jako, prostě takovej on byl no, takže jako tohle no... ..

No to je hrozný... A takže ten průběh byl takovej, že teda ze začátku byl hodnej, pak postupně začínaly ty zákazy líčení a podobně a pak teda přišlo to fyzický násilí. Nepamatujete si, po jaký době přišel nějaký první útok?

Ježíš, to si... no...

Nebo třeba za co to bylo?

No, prostě za kravinu jako jo, že prostě když se mu něco nelíbilo nebo prostě tohle, tak prostě mě vždycky zbil... jo... třeba jak říkám jo, že dostal polívku z druhýho dne, ale

přítom jako hlavní jídlo bylo jiný jako prostě tohle, ale prostě mi bylo líto vyhodit tu polívku ne, tak jako že jí dojíme a prostě to, tak to sem jako dostala jako vždycky buď pěstí, nebo do mě kopal a prostě takový věci mi dělal... noo, takže jako, prostě, tak to bylo s ním no a já sem se potom vlastně odstěhovala sem, protože sme bydleli jako na severu, no tak potom sem se vlastně s tím Kubou Novákem seznámila, sme se spolu dali dohromady a s ním mám jako dva kluky no... Hmm...

Jo. A ten byl?

Ten byl, ten zas hrál bedny... Ten byl prostě fakt jako gambler jo šílenej, ten prostě, když byl den vejplaty, tak prostě, eh, celou vejplatu prohrál v bedně no, takže jako sme docela dost živořili s ním... hmm...

No a jinak na Vás byl hodnej? Když teď nebudeme brát ten problém s gamblerským. Neublížovat Vám nebo dětem?

No, na mojí dceru byl jako pes jo, ta už jako ve čtyrech letech uměla pomalu všechno, protože jí furt péroval, tohlencto... Ale jednu věc mu teda jako nemůžu tak nějak zapomenou, eh, to sme bydleli ještě ve starým bytě a jak on právě byl gambler, tak sme neměli peníze, tak mě poslal k tetě, ať si tam dám kafe a ať si peníze půjčím jako, abysme měli na jídlo jo, no tak sem tam šla, dala sem si to kafe a pak se vrátím, jdu domů a dcera klečela na zemi, my sme měli jako tři jedna, ale tu jednu místnost sme nepoužívali a tam byla jako docela i zima a ona tam prostě klečela a měla a takhle jako před sebou musela mít jako ruce, protože se počůrala a to jí bylo, já nevim, nějak přes dva roky jo, takže jako, no možná tři už jí byly jo, no a tak tam klečela prostě tohlencto, až se mi chtělo až jako brečet, tak sme se tenkrát jako fakt pohádali jo, že je ještě malá, že se to může stát každému jo, no a prostě byl, jako někdy byl fajn, jo, potom jako přestal hrát jako ty bedny, byl chvíli klid, byla sem jako docela i šťastná, když se nám narodil jako první syn, tak to byly asi nejhezčí chvíle jako jo, když asi tohlencto, akorát prostě nějak se tam u nás něco zlomilo, protože, eh... on byl, on mě spíš jako psychicky týral jo... Já a dcera ta jako asi měla taky psychickou újmu jako z něj, protože ona se nám docela dost dlouho potom počůrávala jo jako tohleto, tak sme chodili

k psychologovi a on, psycholožka, eh, jako nejdřív chtěla mluvit se mnou a pak jako mluvila s dcerou, no a ona jako nespolutracovala, ona prostě seděla jenom a nechtěla prostě, eh, ona tam nic nemluvila jako jo, že to chtělo jako delší čas, jenže on mi řekl, hele jestli chceš chodit k psychologovi, stejně se tam vykecáváš jenom ty, protože ona chtěla třeba prvně mluvit se mnou a pak s dcerou ne, no a on říká: „jestli potřebuješ psychologa ty, tak si tam jezdi sama“... No tak tím jako sem se dostávala jako do depresí docela dost jako jo, i jako to dětství jo, všechno jak to bylo a tohlencto, tak sem pak začala řešit problémy prostě alkoholem jo jako, nemělo by se to, ale prostě to bylo moje a byly jako doma úniky jako z domu jo, že já sem radši šla večer, on byl doma jo, byl jako s dětma, já sem třeba šla ke kamarádce, tam sme si daly vínko, nebo třeba sme šly do hospody jo todle, ale byly to prostě takový jako útěky jako prostě, který sem já dělala, jako todlencto...

No a... taky teda... nemůžu... aby teda nebylo jako že jen jako on, já sem teda taky k němu se jako moc jako třeba slušně nechovala, já sem mu i jako zahejbala, jo, protože on, to bylo z důvodu zase jako spíš, samozřejmě alkohol hrál roli jo jako, todle, to přiznám teda, ale jako když na mě byl někdo milej a hodnej, tak sem si prostě řekla, že sem to brala takhle, já že ty si na mě hodnej, jako prostě, strašně, jo todlecto, tak já ti musím za odměnu, jakoby, se s tebou pomilovat, tak takhle sem to prostě já měla v tý hlavě, že tohlencto, takže sem to brala jako odměnu jako prostě za to, že byl jako hodnej no, protože jako, on potom, třeba teď z dcery vylezlo, že když byla menší a my sme si právě, eh, s tím Jakubem jako když sem přišla domů a hádali sme se, tak... prostě... ne... takhle sem to chtěla říct, že když sem byla pryč, tak on prostě dceru prostě napadal jo, že jí třeba zbil, protože byl vzteklej na mě, tak zbil jí, ale jako nehorázným způsobem jo, to mi teď jako dcera, když se teď bavíme jako z dětství a tohlencto, tak jako říkala: „mami, víš kolikrát já sem jako dostala od táty, protože on měl na tebe vztek“ tak jo, tak prostě on jí zmydlil jak nezralý žito jo a to já sem nevěděla jo, to si vyčítám do dneška, dneska jako teda fakt když todle, tak sem jí říkala jako: „ty si dětství měla hrozně škaredý a můžu za to i já jako jo, že prostě to tak jako se mnou bylo“, že prostě kvůli mně měla takový dětství a hrozně mě to mrzí, že to už nemůžu vrátit zpátky a nemůžu jí to vynahradiť jo, no ale, zase, ona, podle mě by se taky měla jít léčit jo, protože já se léčím vlastně... mám schizofrenii a poruchu, tu osobnosti jo jako a takovýchle věci no a dcera je taky taková výbušná docela dost,

kolikrát mi dala třeba facku jo, prostě jak je výbušná, tak když neměla náladu, tak mě třeba chytla pod krkem, nebo do mě praštila jo, ale to si myslím, že to si nese všechno z toho dětství jo...

No tak já sem potom se s tím Jakubem, potom sme se rozešli, ještě máme teda jednoho syna spolu a pak prostě sem se z ničeho nic rozhodla, že se odstěhuju, tak sem bydlela rok u rodičů, tak sme tam bydleli, ale oni už sou zvyklí na takovej ten klid a my tam tři děti a todle jo jako, takže pak sem ráda, sem se stejně chtěla vrátit sem zpátky, takže sem se pak přestěhovala sem, chvíli sem bydlela u sestry než se vyřešil tadyten byt, takže sme si koupili tenhle byt no, žijeme tady a teď se máme dobře no...

Tak to je fajn...

... no no... takže tohleto no...

Já se jen zeptám, jak jste říkala, že na chvíli skončil s tím gamblerstvím, tak to se rozhodl sám, nebo jste ho k tomu přiměla Vy?

Ne, dá se říct, že sám od sebe přestal jo, tohleto, tak to byly jako dobrý jako chvílky, ale on potom zase začal sázet ty, na ty zápasy, jo... Tak on jako prostě začal sázet zase tohleto a někdy jako sem, on třeba když byl v práci, tak mi nachystal tiket, ať ho du podat no a já sem ho radši šla podat, protože kdybych ho nepodala, tak on by mě schválně, eh, podal za víc peněz jo, protože on třeba podával i deset tisíc jako na jeden zápas jo... a když to dopadlo špatně, tak deset tisíc bylo vniveč jo... Takže prostě sem s tím nic nemohla dělat jako jo, takže to byl ten hlavní... a já už sem byla tak jako zdeprimovaná z něho, protože on prostě řešil problémy, tady bude na zemi ležet nitka a on bude zkoumat, prostě zkoumal, kdo tu nitku tam dal a proč tam leží, jo, takovýhle prostě věci a na dceru: „tos tam dala ty, jo, určitě“ a prostě, jako jo, přitom to zvedneš a vyhodíš a je ne, a on prostě jako kdyby mi tvrdil, že prostě zeď je černá, tak já prostě, sme debatovali prostě třeba jako půl hodiny o tom, že prostě ta zeď a já sem mu, nakonec sem mu jakoby i uvěřila, ano, máš pravdu ta zeď je černá, přitom je bílá jako jo, ale prostě jako tak takhle tímhletema rozhovorama, tohleto, to prostě bylo neúnosný, jo, takže jako, dá se říct, že... i jednou na mě teda vzal i nůž, kvůli těm, ehh,

no... kvůli tomu gamblerství, já sem chodila do práce a tohlencto a on přišel z hospody a potřeboval peníze, no a já sem říkala, že mu je nedám no a on prostě vzal jako nůž a sednul si na mě a úplně pamatuju, jak ho prostě nade mnou držel a ty voči prostě jo, jako že je rozzuřenej, tohlencto a tak sem se bála, že prostě v afektu může člověk zabít člověka jo, když má ten afekt, tak já sem teda jako prostě, říkám: „počkej, já ti je teda dám“ sem začala koktat a tohlencto, že sem byla z toho v šoku jo, protože sem, bych to od něj nečekala, od něj bych to opravdu nikdy nečekala jako jo... jako od toho exmanžela jako jo, to jo, to bych čekala ledasco, ale jako od tohodle ne jo, tak sem mu dala peníze a on teda pak odešel jo, tohlencto no tak to bylo jako taky takovej jako nemilej prostě jako zážitek no...

A ještě jednou vlastně, sme, já sem začala pracovat vlastně v jedný firmě no a než sme zařídili, protože byly prázdniny a školka byla zavřená, tak ona děti hlídala moje mamka, no s taťkou jako jo, no já říkám taťka, ten můj nevlastní otec jako jo, mamka se rozvedla jo a ted'kon jako tohlencto, já mu říkám tati jako, protože to je pro mě prostě taťka tohle.. No a, ehmm, takže oni byly tam a já sem najednou zjistila, že já ho nepotřebuju jo, protože, že bych se sama uživila jako jo, tohlencto, já když sme bydleli v tom předešlým městě tak prostě dcera mi řekla mami, mně ruply boty, tak sme jeli do obchodu a koupila sem jí boty a to bylo třeba před vejplatou jo a já sem prostě peníze měla jako jo, našetřený, že sme nemuseli čekat třeba na vejplatu jo, ale u toho Jakuba to neexistovalo, tam prostě musela vydržet, než bude nějaká vejplata a takhle jo, abyste mohli koupit dětem třeba nějaký boty nebo jako tohlencto, no a já sem chtěla něco říct a ted'kon sem na to zapomněla no... možná si ještě vzpomenu...

Jo, třeba si ještě vzpomenete. Já jsem se ještě chtěla zeptat, on byl zlej jen na Vaší dceru, tím, že jí takhle hodně trestal, nebo i na svoje děti?

Ne, na svoje ne, jenom na tu dceru byl prostě jako tohlencto, dcera vždycky všechno odnesla jo, když něco, tak prostě todlencto no... Ale jako jak říkám jo, já neříkám, že sem byla světice jo, co se týče, když sme bydleli, jako když sem byla jako v manželství s tím exmanželem, tak jako to sem byla teda dá se říct opravdu jako světice, protože sem chtěla předcházet těm mlácením a tohlencto jo, tak prostě sem se opravdu

snažila, aby bylo všechno prostě tak, jak on chce, jo, ale... s Jakubem prostě.... eh...
mně to zase vypadlo, jako, já už nevím...

Že jste nebyla světice, jste říkala.

Jojo, jako no, že sem nebyla prostě, že nechci jako, u toho Jakuba, to sem byla jako fakt taková jako divoká jo... že nechci jako říkat, že Jakub byl jenom on, že by byl strašnej jo, já sem se mu taky nadělala hodně kopanců jo, jakože tohlencto, do dneška teda neumím nad tím udělat černou čáru, jo, pořád mě to drtí, že sem mohla být taková jako jo, dá se říct, děvka, já to řeknu na rovinu jo, nevím, jak to mám popsat slušně jo, byla sem prostě taková jako tohlencto a pak když sme se vlastně rozešli a já sem na ten rok odjela k těm našim a teď co tu máme ten byt, tak sem jako ze začátku taky hodně pila, já sem pila hlavně o víkendu, to sem si léčila ty moje deprese prostě s tím a pak sem si jako vzala prášky a už to jako, od té doby, jako sem se chtěla otrávit a tohlencto, takže mě odvezla sanita, pupmovali mi žaludek a tyhlencty věci, no a od té doby se vlastně léčím s to.... ehm... z těch depek a z toho všeho se mi vlastně objevila i ta schizofrenie jo... takže teď teda se léčím, partnera mám jako, ehm... ten je fakt jako hodnej, sem ráda, že ho mám a prostě teď si jako dá se říct užívám života, jak s dětma, tak i s partnerem, jo jakože tohlencto, jakože nemůžu si stěžovat...

No to jsem ráda. To je dobře.

Jako, já vím, že některý ženský to maj ještě těžší jako jo, ale já si myslím, jako na to, jak sem byla mladá nebo todlencto, tak sem to měla těžký taky jako jo, že sem si jako vybírala jako prostě takový partnery prostě, který stáli za prd jako jo...

No. Tak hlavně, že už je to teď všechno fajn. A ještě jsem se chtěla zeptat, s tím taťkou, s tím vlastním, tak ta příhoda, o který jste mluvila na začátku, ta se stala jen jednou nebo se něco podobného opakovalo? Jak se jinak choval, třeba když nebyl opilej?

On byl takovej jako, tak naši se taky docela dost hádali, protože on taky jako hodně pil jo... no... pak teda říkala mamka, že měli jedno období, to já si teda nepamatuju jako dítě, to trvalo asi rok nebo dva, kdy, ehh, to bylo s ním jako asi nejlepší léta, co s ním jako mamka zažila, asi měli nějakej rozhovor nebo co, protože mamka mu furt balila kufry jo a já sem to jako těžce nesla jo, tohle, protože i přesto, co mi udělal jo, tak v tom dětství, jak sem říkala, že sem to nemohla odpustit tý mamce jo, že sem to brala spíš, že za to může ta mamka, no tak, ehh... .. no, já už nevím, sem to zase zapoměla...

To vůbec nevadí, mně se tohle taky stává.

Já sem trošku i nervózní jo..

Joo, to přesně znám.

Noo.. no tak...

No, takže to měli teda rodiče tohle dobrý období...

Jo, já už vím, co sem chtěla říct, jo... A oni vlastně jak furt mamka mu balila ty kurfry, tak já sem furt brečela a tohle, ale jenom z toho důvodu, že sem říkala, že budu s taťkou, jestli ho mamka vyhodí, že budu s ním, protože by se uchlastal a to sem jako dítě nechtěla jako... že se o něj budu starat jo, protože sem věděla, že on prostě pít nepřestane, tak, že prostě musí u něj někdo být jo, tohle, že se o něj budu starat, že mu budu prát jo, to mi bylo taky jako jo, moc mi nebylo jako jo, ale prostě to povědomí jo, jsem měla v tom, že prostě musím jít s ním, aby prostě se neuchlastal jako jo, že tohle...

A jednou se tak hádali, já sem se vzbudila a mamka chtěla vyskočit z okna... A už jako byla skoro na parapetu a taťka prostě jako rychle letěl, to sme bydleli úplně nahoře v paneláku jo, no, ehh, a on jí chytil a zavčas jí tak jako dolu jo a zavřel okno, tak to si do dneška pamatuju, to bylo pro mě něco hroznýho, protože kdybych ztratila mamku, tak to jako si prostě... no, byl to pro mě prostě jako šok jo, jak jí tam vidím pořád na tom okně, jak ho odevřela a sem ráda, že jí táta vytáh jako ven jo, protože ona z něj

byla taky už zoufalá, jo, protože třeba on pro nás měl přijít do školky a on vůbec nepřišel a učitelka nás vedla domů a on prostě šel takhle jako, prostě úplně byl opilej, že nemohl ani chodit no a, eh, učitelka nás teda jako dala jemu, přitáhli sme domu a museli sme ležet, protože mamka byla v práci a měla odpolední, tak že se o nás bude starat táta, ale on si šel radši na to pivo a na nás zapoměla jako jo, takže, eh... my sme potom museli s ním ležet a čekat, až mamka přijde z práce, takže když už sme pak slyšeli klíč v zámku, tak sme byli úplně rádi jako, úplně sme vylítli z postele, že nemusíme už jako ležet jo, že můžeme už normálně jako prostě todlencto no... Takže mamka to s ním taky neměla lehký jako jo, no a do dneška si říkám, ehm, ona se hlavně nechtěla rozvést kvůli nám a hlavně kvůli mně jo... Segra si to tak nepřipouštěla, ale já sem prostě hrozně citlivej člověk, tak já furt bulela a ještě mi skoro vynadala segra, proč řvu a kdesi cosi jako tohlencto, takže jako tohle... (smích)

No a pak měli jednou asi dvouhodinovou pauzu a od té doby vlastně mamka říkala, že měli ty nejšťastnější chvíle, asi si to nějak vyříkali... No a pak asi po dvou letech šli od sebe no...

Takže u otce byl problém v alkoholismu, ale mamku nemlátil, nebo neurážel?

Ne, nemlátil... Urážky padaly, ale to bylo i z mamky strany...

A vás otec bil?

No, jako, na nás si táta vyrobil dudky. Jako dřevo a z pásku udělal prostě takový jakoby, jo, jak bych to řekla, takový koště třeba jo, tak tenký ty a tím nás řezal jo a to vím, že sem si vždycky přála, aby mi něco udělal, aby jako prostě sem se dostala do nemocnice, aby už nás nemlátil prostě tím jako jo...

A takhle vás trestal jen když jste něco provedly nebo třeba i za blbosti?

Né, když třeba, spíš když sme něco udělaly nebo... takhle on nás teda, že by nás nějak mlátil, tak to ne, akorát pak třeba, když pak opravdu něco, tak vzal dudky do ruky a už

to šlo... U nás spíš byl generál mamka jo, ona to tam kočírovala všechno jo, takže dá se říct, že on byl takovej podpantoflák, dá se říct..

Aha. Dobře. A když se teda vrátíme zase k těm Vaším partnerským vztahům, Vy jste teda prožila tři takový vážnější vztahy, když počítám i ten, co máte dneska, nebo tam byl ještě někdo?

No ještě sem žila, eh, s Jirkou, my sme se seznámili, když sem byla v XXX to je léčebna, psychiatrická, tam sme se poznali a to byl strašně hodnej člověk, dá se říct, že sem to tam vzala, eh, bez zkoušky nebo něco takovýho, protože on pocházel od XXX a my vlastně sme šli nastejnako domů a naši vlastně pro nás přijeli a vlastně přivezli nás sem a my sme jako spolu žili jo a on byl hodnej a prostě časem se zjistilo, že on je alkoholik... takže on prostě strašně hodně pil jo jako, on si kupoval prostě vodku, tu si přelejval třeba jako do petlahve, aby to nebylo vidět a chodil furt do sklepa a během deseti minut přišel a byl úplně jako prostě KO, jo... On byl takovej trošku jako zlejší, když byl jako opilej, jako nebyl zlej, jo, ale prostě jako, že sem říkala „di si lehnout“ a on prostě ne, pořád seděl v kuchyni a chtěl by si velice todle... Pár nadávek tam taky bylo, jako že sem svině, ale to bylo asi nejhorší, co mi řek jako jo, že sem jenom svině, jako jeho bejvalka jo, to je jediný, co mi vždycky jako říkal jo, ale jinak jak říkám, prostě když nepil, tak to byl milionovej člověk jo, prostě kluci ho měli rádi, takže to byl můj taky jako docela hezkej vztah, jako že sem si ho měla i jako za co vážít, ale prostě ten alkohol prostě jo... A on, sem ho i dotáhla prostě na léčení, jenomže, on prostě přišel prostě, zavřeli se za nim dveře a první jeho cesta byla do krámu a šel si koupit vodku... takže celý ty tři měsíce byly vniveč jo... Takže to sem se tenkrát úplně zhroutila a skončila sem vlastně na psychiatrii no a dcera s přítelem ho odvezli domu, že ho tady nebudou hlídat, aby něco nevyved, no tak ho odvezli a od té doby prostě jako, nemáme ani kontakt na sebe a nic...

A v tý psychiatrický léčebně byl on kvůli čemu?

No, on chtěl spáchat sebevraždu, ale nějak se mu to nepovedlo no a tak ho odvezli, přišel domu, celej od krve a tak ho taťka jeho odvezl jako na šití a pak ho právě šoupli do toho ústavu, jako tohlencto..

A Vy jste tam byla kvůli těm depresím?

Ano, kvůli depresím no... A protože já sem se už párkrát, asi třikrát... eh... prostě... sem spáchávala jako sebevraždu, todlencto jo, sem spolykala všechny prášky, co sem měla... a ... prostě jendou sem se tak předávkovala, že prostě, že vůbec si nic nepamatuju, ani jak mě převáželi potom na psychiatrii, protože sem ležela tři dny na ARO, tři dny na jipce a pak mě převáželi a tak... no... A nebo jako když mám ty hlasy a nebo todlencto... Tak... to vím, že prostě jednou, to sem úplně brečela, mi prostě furt říkali, že mám zabít děti, moje jako kluky a pak jako sebe jo, to bylo něco strašného jo a pořád a pořád mi to mluvil jo, ten člověk a tohlencto... Tak mě teda odvezli a todle... Ale musím teda zaklepat, že teď mám spíš jen deprese a už tak rok sem žádný hlasy neměla no...

Tak to je dobře, že už je to takhle lepší. Napadá Vás teď třeba ještě něco, co byste mi chtěla říct?

Hmmm... Já myslim, že takový to podstatný, že sem jako řekla jo... Ještě teda jako jeden zážitek, ale ten sem měla jako v mládí... Sme byli na zábavě a todlencto a o panenství sem přišla taky, že mě znásilnil kluk... Takže se mnou se to takhle veze jako jo, že prostě to bylo hrozný pro mě jo... Před holkama sem dělala jakože už nejsem panna, protože oni si ze mě jako furt dobíraly jako jo, že tohlencto a já sem chtěla počkat na toho pravýho, já sem byla vždycky taková naivní, já, já sem naivní snad i teď jo, ve svých čtyřiceti letech, já kolikrát říkám, že do týdle doby nepatřím, že patřím někam do pohádky jako je, že todlencto, prostě úplně jako já nevím, no.. Takže jako prostě takhle se mi to vymstilo no, ale jako co se dá dělat no, nedá se dělat nic no...

No a to jako i ten Jakub, ten druhej partner, ten mě taky jako znásilnil, že on byl, jestli teda to můžu říct, on byl, ehm... prostě sadomasochista, on prostě ze mě chtěl mít dominu a on aby byl ten týranej, což prostě todle tak jako nakoupil pouta a takovýhle

věci a on mě prostě spoutal a pak mě znásilnit teda jako jo... Tak to bylo taky takový prostě pro mě, že třeba od něj bych tady todle taky nečekala jako jo, todlencto, takže jako, ono, i že sem ho vlastně i podváděla i kvůli tomu, že vlastně já na to nejsem na takový, prostě mně to nic neříká jo prostě, abych byla nějaká domina a mlátila ho jo, jako prostě, eh, prostě mně to nic neříká, sou takový lidi, maj to rádi, já je za to neodsuzuju, je to jejich sexuální život, ale prostě v tomhleto sme se prostě jako neshodli jo, jako... On si kupoval i ty brutální časopisy, že tam prostě todle a... no tak.. vyžadoval takovejhle sex jo, takže to mně taky nehovělo no...

A jak říkám, ještě jednou chci ale teda podotknout jo, že sem taky nebyla světice, jo aby to nevypadalo, že všechno svádím jenom na ty chlapy prostě jo, takže tak to prostě bylo jo, že sem se taky nadělala jako těch chyb, jo jako todle, ale prostě to tak bylo a už to prostě nezměním jo... Takže já prostě jediný, za co se stydím je, že sem mu prostě zahejbala no, ale jak říkám, to prostě bylo, jako „ty seš na mě hodnej, tak ti prostě dám odměnu no“...